

ఆంధ్రపత్రిక

308204

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్నపట్టణము 1914 సం॥ జూన్ నెల 9 వ తేది మంగళవారము.
ఆంధ్రపత్రిక ప్రకటన

No. 60
సంచిక ౬౦

“ఆనంద” గ్రంథమాల, తృతీయకుసుమము.

శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము వచనము.

ఎట్లనఁ:—“భారతః పశ్చిమో వేదః” అన్నట్లు ఇదియు వేదమనుట జగద్విదితము. వేదము మాత్రమే కాదు. వేదవేదాంతములకంటె నధికమైనది ఇది యన్నింటిసారము; సకలశాస్త్ర సర్వస్వము. రాజోత్తములు యుద్ధాత్తచరిత్రములును, మహర్షుల మహత్త్వ విశేషములును, కృష్ణుని పరమసౌలభ్య వైభవములును నిందు గలవు. ఇంతేకాక యిందు వర్ణాశ్రమ ధర్మములును, ప్రవృత్తి నివృత్తి ధర్మములును, స్వామిభృత్య ధర్మములును, ఆపద్ధర్మములును, అన్నియు నిందుగలవు. సాంఖ్యము, యోగము వ్యాయము మొదలగు సమస్త ధర్మములును గలవు. సమస్త పురుషార్థముల స్వరూపములును దత్తతా ధనములును గలవు. ఇందలి యవాంతరకథలూ, ఇన్ని యన్నియు చెప్ప నలవికాదు. ఇది కథకు కథ, వేదము వేదన, పురాణమునకు పురాణము, ఇతిహాసమునకు ఇతిహాసము, శాస్త్రమునకు శాస్త్రము, కావ్యమునకు కావ్యము, ఏదానికి ఆది, అన్నిటికిని అన్ని. ఇందుగలదియే తక్కినయెడను గలది. ఇందులేనిది మఱియెందును లేనిదే. ఇది సకలశాస్త్రసారమే కాదు; భగవద్గురూత్తమృత పూరమునై యున్నది. భగవంతుని యవతారములలో నెల్ల మనోవారాకారమైన శ్రీ కృష్ణావతారమునందలి మోహనలీల లిందున్నవి. మేలయిన కాగితములందు ముద్రితమై చక్కని కాలిగోలైదుతో గూడియున్నది.

శాశ్వతపు చందాదారులకు తపాలాఖర్చులు సహా వెల
Vol. i ఆదిపర్వము Rs. 1-0-0, Vol. ii ఆదిపర్వము సంపూర్ణము 1-8-0.
ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అందుకో, ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

దినపత్రిక

(౧)
ప్రతిదినము 10 పుటల విషయముండును.
మూల సంచిక రూ. 12-0-0.
6 మాసములకు రూ. 6-4-0.
3 మాసములకు రూ. 3-4-0.
1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

పత్రికయందు దీక్షింది విషయములుండును.

ఆంధ్రోద్యమము.
ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకు సాధనభూతములైన రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు, విద్యావ్యాపనము, వ్యవసాయవాణిజ్యవ్యవస్థలు, భాషాభివృద్ధి మొదలగు సకలోద్యమము లీపత్రికయందు స్వతంత్ర విషయముగా విపులముగా విమర్శింపబడును.

వార్తా వళి.
ఆంధ్రదేశవార్తలు, పరరాష్ట్రవార్తలు, విదేశవార్తలు, మొదలగు సమస్తవార్తలును సకాలమున సంగ్రహముగఁ బ్రచురింపబడును. ఆంగ్లపత్రికాపేక్ష లేకయే సమస్తవార్తలను మెట్టనేదీని యందు జదువుటకు వీలుండును. ఆంధ్రదేశవార్తా వళిని సమకూర్చుటకై ప్రత్యేక ప్రతినిధు లేర్పాటు చేయబడుదురు.

చిత్ర పటములు.
ప్రసిద్ధపురుషులయొక్కయు విషయములయొక్కయు ఫలములయొక్కయు చిత్రపటములును, చమత్కారచిత్రపటములును జనరంజకముగ ముద్రింపబడుచుండును.

రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు.
నిరంకుశాధికారమును తగ్గించుటకును ప్రజాతంత్రమును వృద్ధిచేయుటకును సాధనభూతములైన గ్రామవ్యవస్థలు, స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలు, రాష్ట్రీయవ్యవస్థలు, సార్వభౌమికపాలనావ్యవస్థలు, శాసనసభాసభల వ్యవహారములు నుచితరీతిని స్వతంత్రవిధమున దీనియందు జర్పింపబడును.

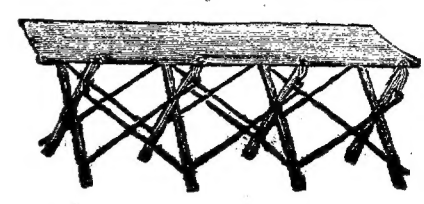
మత సాంఘిక చర్చలు.
జాతిమతపక్ష పాతమునుబాసక సకలమతాలంబులును, అన్నిజాతులవారును, భిన్నాభిప్రాయములను గలవారును నభివృద్ధినిబొందుటకుదగిన యుదారభావములును నాదర్శములును నిష్పక్షపాతిబుద్ధితో వ్యక్తీకరింపబడును.

హైకోర్టు తీర్పులు.
జనోపయోగములైన క్రొత్త హైకోర్టు తీర్పులు, బోర్డునిర్ణయములు, క్రొత్త చట్టములు, ధర్మశాస్త్రమునకు సంబంధించిన ముఖ్యాంశములును పత్రికయందు విరళముగా దెలుపబడుచుండును.

వ్యవసాయ వాణిజ్యములు.
వ్యవసాయశాఖవారు చేయు విమర్శనలు, స్వదేశపరదేశముల లోని నవీన వ్యవసాయపద్ధతులు, యంత్రసాధనములు, లాభకరమైనపరిశ్రమ వ్యాపారములు, పరపతి సంఘములు, వానివలన గలుగులాభములు బజారుధరలు మొదలగు విషయములు విరళముగా దెలుపబడును.

గ్రామ వ్యవస్థలు.
గ్రామముల సుఖస్థితి కవసరమైన గ్రామపరిపాలనము, పంచాయతీసభలు, పరపతిసంఘములు, గ్రామపారిశుధ్యము, వైద్యసహాయము, విద్యావ్యాపనము మొదలగు విషయములు చర్చింపబడును.

ఇది బాణమంత అతితేలిక పాండ్లో అంత అత్యధికబలముకలది

ఇండియన్ క్యాంపుకాట్.
ఈ క్యాంపుకాట్ మంచము 1000 పానుల బరు భరించగలదు. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 3 అంగుళముల ఎత్తు.
మంచము ధర 9-8-0 మంచము మడిచిపెట్టు సంచి 2-8-0
దోమతెర 5-12-0 దోమతెర కర్రలు 2-0-0
ఈ సామాను అన్నింటితో పూర్ణ ధర 18-8-0.
లండను ప్రేసింగు కంపెనీ,
37/38 రత్నబజారువీధి, మద్రాసు
LONDON TRADING CO.,
37/38 Rattan Bazar Road, Madras

గ్రంథ ప్రచురణములు.
ఆంధ్రభాషయందు ప్రచురింపబడు ముఖ్య గ్రంథములు పండితులచే జక్కగా విమర్శింపబడి భాషాభ్యుదయమునకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని దగిన ధనములు సూచింపబడును.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తల నెప్పుల మాన్పును. వాయుప్రవాహములను పార్శ్వపు నెప్పుల బారదోలును. పోట్లన వనమూలికలచే హిమమృతమును తయారుచేయబడును.
సువాసన సుఖరాత్రు పంతులుగారు.
దీనిని విదేశములను వెళుక ప్రాసిన వ్యాపకముయొక్క బట్టి, లేఖయొక్క అక్షరామును పంపిణీ చేయుటకు కనుపడుచున్నది. వరకులకు గాయను ప్రశ్నకు, హావదనియే విద్యా

తామర తైలము

నీకు తామరచాధ గలదా?

ఒక్క మా తామర తైలము ఉన్నాను అది అణచుకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాదినయెడల తామర నిర్మూలమగును. నయముకాని యెడల మీ ఆకులకాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

అనేక సంవత్సరములు, మానవులు బాధపడిన వారు దీనివలన లక్షణమే సుఖముపొందిరి.

హా! నిదురపట్టక బలము బలముమందు ఆపదల వానినై నను వద్దు.

అమృతాంజనము డి.పి., నెం. 9, జహంగీరు షిఫ్ట్, చెన్నపట్టణము.

వార పత్రిక

చందాదారుల కృపితవలె రూ. 2-8-0

ఈ పత్రికయొక్క యువయోగము చదివిన వారలకు చెల్లినదే యున్నది.

ఇంతవరకు నీ పత్రిక సంగతి నెరుగని దేశ భాషాధిమానుల సందర్శనమునానా పత్రికను దెప్పించి వేయమన్నాము.

తెలుగు పత్రికల యుద్ధాన్ని నెక్కువ న్యాయముగల వార్తాపత్రిక.

భూలోక వార్తలను వ్యవహారములను చెల్లించి కొనుట కిది తగిన పత్రిక.

విశవత్రిక యొక్క లేని వారలకు వారపత్రిక

పంపబడు చుండును

ఆంధ్రపత్రిక జహంగీరు షిఫ్ట్ మదరాసు.

మోహినీ తైలము.

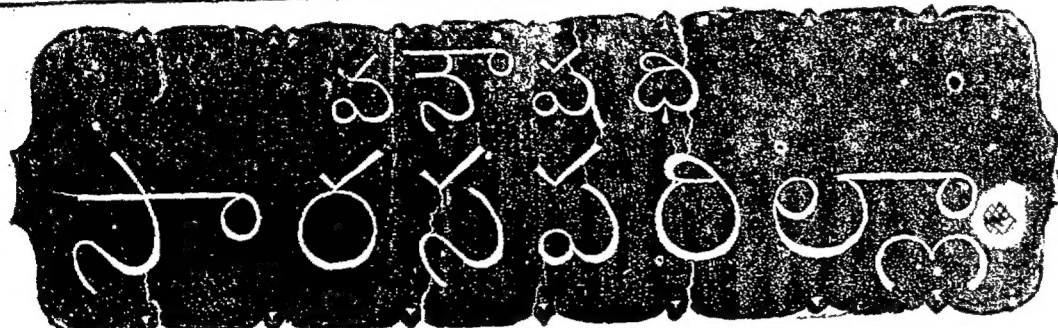
5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెదడుకు బలవజేయును.
కండ్లకు బలవజేయును.
వెండ్రుకలు పెరుగును.
వెండ్రుకలు చాలకుండును.
వెండ్రుకలు నునపు దేరును.
చువ్వోరమును నుండదు.
సువాసన గలిగి యుండును.
వేలకు వేలు
సీసాలు విక్రయము.
తప్పక కొనుట యుక్తము

ఇది మనోహరము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీలు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, శ్రాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహనావణ్యము లకు ప్రపగు కురులచు మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అమృతాంజనము డి.పి., 108, ఫ్రెడిక్స్ షిఫ్ట్, బొంబాయి. 9, జహంగీరు షిఫ్ట్, మదరాసు.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును తుద్దిపలచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనస్వాడి, నెం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

వైద్యరత్న పండిత డి గోపాలాచార్య,

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు గ్రంథములు.

1. మౌళికవిద్యాసము:—సకలరోగములను గుర్తించుటకు వైద్యులకు మిగుల నుపయుక్తమగు గ్రంథము. వెల ౩-0-0
2. పథ్యాపథ్యము:—ప్రతిరోగమునకును పథ్యములును ఆపథ్యములును అగు వస్తువులను బోధించును. వెల చందాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు 1-0-0
3. ఆయుర్వేద పరిభాష:—మందుల జేయుటకును వాని లోగల వస్తువుల భేదములను చెల్లించుటకును వాని ప్రాణికల నిర్ణయించుటకును ఉపయోగించు నిట్టి గ్రంథ మిది నుట లేదు. వెల చందాదారులకు 1-2-0 ఇతరులకు 1-8-0
4. అగస్త్యవైద్యము:—దక్షిణదేశపు వైద్యసాంప్రదాయములను చెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-4-0 ఇతరులకు 0-4-0
5. వస్త్రీకర్మ:—ఔచికార్యము విధమును దీనివలన బోధనాధులను చెలుపును. చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0
6. శల్యశస్త్రము:—దానికర్మమును విధమును, శస్త్ర చికిత్సా స్వరూపము, మొదలగు వానిని చెలుపును. చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0
7. ఆయుర్వేదము:—ఆయుర్వేదముయొక్క ప్రాచీనతమ భేదములు, మొదలగు వానిని విపులముగా చెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0

గ్రంథమాలలో ముద్రము పుస్తకముల గ్రంథముల వన్నిటిని కొనుటకు చందాదారులకు అట్టివారు దుర్లభము 0-2-0 తో వహించుచుండును. కొనుటకు భేదము లేదు. డి. గోపాలాచార్య, ఆయుర్వేదాశ్రమం, బాక్స్, మదరాసు.

కండ్లకు చలువ జేయును.

మెదడుకు బలమిచ్చును.

ఎండవేడిమి చెలియకుండుట కుపాయ మేమి.

అమృతాంజులక తైలము.

ఇది యేమి జేయగలదు.

తలపోట్లను, తలనొప్పిలను, మెదడునందలి వేడిమిని, అన్ని విధములగు తలనొప్పిలను, నిజముగ అనేకులకు మాన్పినది. విద్యార్థులకు యోచనా కరులకు ప్రాణమిత్రము.

వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 0-12-0. బుడ్డి 12-కి రూ. 8-0-0.

స్వామిగుప్తాచార్య వేరు.

కొరువారికి క్యాటలాకు లుచితము.

వైద్యరత్న పండిత. డి. గోపాలాచార్య, ఏ. వి. యస్., ఏ. యమ్. బి., ఆయుర్వేదాశ్రమం, మదరాసు.

అధికముగా కొరువారు సుఖముగ రైలు సేవకే చెలుపవలెను.

విజ్ఞాపనము

కొందఱు విలేఖకులుకాగితము రెండు ప్రక్కలును జలుగుగావ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపుననే వ్రాసి పంపుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాము.

[ఆం. ప. సం.]

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు ఆంధ్ర సులువ గయిరా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయవారు. ఏయే తేదిల పత్రికలుచేర లేదో వ్రాయసయోజ్య జవాబు లొసంగుటకు ఏలులేదు. గాన పత్రిక గానతేదిల స్వప్రముగా వ్రాయవలయును.

తాము దినపత్రిక చందాదారుల, వారపత్రిక చందాదారులలో వాసినయెడల చాలములుపుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా నొసంగబడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద ముద్రించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చించి పంపినయెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, అందరట్లు చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వారపత్రికతో నవశ్యములేదని వారపత్రికపై అప్పుతోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంపవలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చితాలో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

క్రొత్త నవలలు.

1. రఘునాథజీ:—మహారాష్ట్ర చరిత్రాత్మకము. శివాజీ కాలమునాటిది. 267 పేజీలు గలవు. 0-10-0.
2. తేజసింగు:—రాజరాజచరిత్రాత్మకము, వీరరస ప్రధానము. (చివ్వులో నున్నది) ప్రతిపుస్తకము చందాదారులకు 1-8-0. ఆభ్యాయికా నిలయము, తెనాలి.

ఆస్పిత్వము ముఖ్యమంత్రి.

ఆయన చక్రతంత్రములు.

ఇప్పటి రాజకీయ విషయములయందొంద తీక గ్న సర్వాధికారులు, ఆంగ్లాసామ్రాజ్య మందటిలో ప్రధాన పురుషుడును నగు, ఆస్పిత్వము గారు రాజకీయకళావిశారదుడును ఆంగ్లాసామ్రాజ్యమును ఇంగ్లాండులోని నవీనోదార కక్షకు ముఖ్యోపపాదకుడు నగు గ్లాడ్ స్టను గారి ప్రియశిష్యుడు. ఆయనయొక్క యువారభావములే యాయనకు నాదర్శములును, కార్యనిర్వాహకములుగ నున్నవి. దేశస్వాతంత్ర్యమునకును దేశాభివృద్ధికిని ముఖ్యధారములు వాత్సావ్యతంత్ర్యము, పులికా స్వాతంత్ర్యము, సంఘస్వాతంత్ర్యములు నిచ్చు కానములు కావనియు, విద్యావ్యవహార జీవితములయందు బాతుర్ద్యరణముకలిగి స్వాతంత్ర్యమును సదుపాయములను తగిన టుపయోగించుకొనుకొని జనులకు గర్వనీయుడై జనలు స్వతంత్రులని చెప్పనగుననియు, వీరియాశయును.

1852, ఫిబ్రవరి 12 వ తేదీని యింగ్లాండునందలి యార్మిగ్మెనులోని మార్లేషుచోట జన్మించిన మోర్గెన్ పాస్రీ ఆస్పిత్వము గారు చిన్నప్పటినుండియు జ్ఞానసంపాదనమునందు తానుహమును, బుద్ధిశక్తిలయు, కలవారుగనందరి. తాము నెద్రవానైన తరువాత నొకమహాపదవిని తప్పక పొందుదుమని దృఢనిశ్చయము కలవారై చాల్యమునందీయు కృషి చేయుచు యందులకు తగిన జ్ఞానాద్యభివృద్ధిని చేసికొనుచుండెడి విద్యాలయములందు కన్న స్వతంత్రముగ చదువుకొనుటయే యాయన కెక్కునయివును. అక్కాలమున పాస్రీ మెంటుసభ్యులను చూచినప్పుడు తాముకూడ నంతటి మహనీయులు కావలయునని యాశ జనించుచుండెడిది. ఉన్నత విద్యాభ్యాసమునకై అక్కపర్థులోని శేలియలు కాలేజీలోచేరి. ఈకళాకాలాధిపతియగు బెంజమిన్ జోవెల్లుగారు లేమ కిప్పులకు పాండిత్యమును ప్రధానముగాజేయక, వారు యింగ్లాండు పరిపాలకులు కావలయునని నిశ్చయించి యందులకు కావలసిన ప్రపంచజ్ఞానమును వారలకు కల్పించెను. ఈయనశాంతము, విమర్శనేచ్ఛ మొదలగు సద్గుణములన్నియు నాస్పిత్వము గారి కలవడెను. జోవెల్లుగారు శ్రీ స్వాతంత్ర్యవాదినుల కధికారమిచ్చుట కిష్టపడకుండెడి. ఇంగ్లాండులో నందఱలో నధమాధములగు నైదుగురు పురుషులచే పరిపాలింపబడుటైన నాకిష్టమే గాని యుత్తమోత్తములైన ను శ్రీలచే పాలింపబడుటకు నాకిష్టము లేదు. అని ఆయన చెప్పచుండెడివాడు. శ్రీ స్వాతంత్ర్యవాది నుల నిట్టి యభిప్రాయమునే ఆస్పిత్వము గారు కల్గియుండుటకు శ్రీ స్వాతంత్ర్యవాదినుల యల్లులకును నిందలకును కారణము. ఉపన్యాసము లిచ్చుటను, వాదములలో జయించుపద్ధతిని, మతనిశ్చయములను అక్కపర్థులోనే నేర్చుకొని, అచ్చట పట్టునుండిన తరువాత న్యాయశాస్త్రము నభ్యసించి లండను నగరమునకు వచ్చిరి.

1876 వ సంవత్సరమున నీయన న్యాయవాదిత్వమును ప్రారంభించిరి. న్యాయవాదియగుట తామున్నత పదివందలకుండుటయే గాక, దేశోపకారము చేయుటకు విలువదనని యావృత్తివలంబించిరి. అప్పుడు చేంబర్లయమగారు యాయన బుద్ధిశక్తిలను మెచ్చుకొని తమన్యాయవాదియగు రైట్ గారికి శిష్యునిగా చేయగా రైట్ గారు తమక్రిందనుంచుకొనిరి. ఆస్పిత్వము గారు కేసులను చాలనేర్పుతో వాదించి జయమునొందుచు నొప్పుపేరు పొందిరి. డబ్లియు. టి. వైడ్ల గారప్ప డీయనను ప్రపంచములో నందఱలో నాతడు నొప్పుపేరుకల వాడుగని చెప్పెను. పార్సెలు కమిషనులో నీయన రెస్సెలుగారి క్రిందివాడై పనిచేయు చున్నప్పుడు రెస్సెలుగారికి పాక్షికము పరిక్షాచేయవలసినదని యాయన నడిగిరి. 'సాక్షులందఱలో నాతడు ముఖ్యుడగుట వలనను, కేసలయొ చాలవరకా క్రాసు పరిక్షాసాధార పడియుండుట వలనను' మిగుల్యయమగానే చేయటమంచిదని ఆస్పిత్వము గారునిరి. కాని రెస్సెలుగారు నేనని యున్నాను నీవుబాగానే చేయగలవు. చేయుమనిజబాబుచెప్పిరి. అప్పుడాయన చేసిన క్రాసుపరిక్షా వలన నాయనకు న్యాయవాదులలో శాశ్వతకీర్తి వచ్చెను.

విను న్యాయవాదిత్వముతో నాయన కన్నడను తృప్తి కల్గుటలేదు. ఈయన హృదయమునందున్న ఉన్నతాదర్శముల వివృత్తియొక గల్గుటకు రాజకీయ విషయముల యందును ప్రవేశము కలుగ చేసికొనుచు తుదకు పార్లమెంటులో ప్రవేశించి తాత్పర్యముతో సుదాకక్షివారి పక్షమున పనిచేయుచుండెను. 1892 యందాస్పిత్వము గారు హోము సెక్రటరీగా చేయబడిరి. ఇంగ్లాండు అంతర్విషయముల నీయన వ్యవహరించ

వలసి యుండును. గ్లాడ్ స్టను గారి నీయనకింత యున్నతపదవి నిచ్చుట జనులందఱునాశ్చర్య మగుట చేసినది. ఈయనప్రవేశించిన యాటుసెలలలో రాజకీయ విషయములందును వక్ర వ్యవహారములందును అనేకములగు మార్పులనుచేసి సవరించి వృద్ధికికెచ్చిరి. ముఖ్యముగా పార్లమెంటులో నీయనచాల మంచి మార్పులనుచేసిరి. కార్యాగ్రహవాసుల కీయన యనేక సదుపాయముల చేసిరి. భూనివాస్య నేరమునకై యానక్షేపకక్ష ననుభవించుచున్న యనేక దురదృష్టవంతు నాంధ్ర క్షుల కిచ్చిరి యాయనక్షేపించిరి. తరువాత యింగ్లాండులోని రాజకాలంబను గల ముఖ్యములమునకు నేర్పురాజకీయ సహాయము జరుగ కుండుటలుల కానమును తీసికొని వచ్చిరి. నేల్సుజనులలో నధిక సంఖ్యవా కిశాఖకుచేరినవారుకానందున బలవంతమున నతము నచ్చట బోధించుట యన్యాయమనియు దీనికి దొరతనమువారు ధన సహాయము చేయుట దోషమనియు యీ మనయభిప్రాయము తరువాత ఆయన ఎన్సెకరు చాంబెల్లరు కోశాధిపతిగ నున్నప్పుడు ధన విషయముగు మార్పుల ననేకముల చేసిరి. అంతట అప్పుడు ఆంగ్లాసామ్రాజ్యమునకు ముఖ్య మంత్రిగానున్న సర్ హెన్రీకంబెలు వానర్మను గారు ఉద్యోగము నకు రాజనామయిచ్చుట వలన, 1907 యందు లిబరలు కక్షవారి నాయకుడై ముఖ్యమంత్రి యయ్యెను. ఇప్పడింగ్లాండులో జరుగు యేకలకరముల వలనను యీతడు తొందఱపడెను. మనోహర్యముతో కార్యమునకై తనయుడేశముల నాచరణలో నెట్టుచుండును. అందువలన ప్రజోదేయకర్మించు ఉపనాసముల నీయనపోయినను నీయనయందు లిబరలు కక్షవారికి సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదు. ఆంగ్లా సామ్రాజ్యము యొక్క పురోవృద్ధికి నాధారములగు కార్యముల నీయన శాంతముతో నిర్వహింపు చుండును. న్యాయ ప్రధానముగు నీ పరిపాలనమున విప్లవండు స్వరాజ్య శాసనము మొదలగు దేశాభివృద్ధి కరములను నిష్పత్తి పాతములు ప్రజోపయోగములు నగు శాసనములు ప్రజాసభచే నంగీకరింప బడినవి. తమతత్త్వపు లెంతటి యకార్యముల చేసినను తమ్యులెంత నిండించి తూలనాడినను యాయన యణుమాత్రమును తొందరపడక నిశ్చలుడై యుండుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయము.

జెల్లమును తయారు చేయుట.

ఒకకొత్తపద్ధతి.

మైసూరు సంస్థానమునందలి పారిశ్రామిక శాఖాధ్యక్షులగు ఎ. చాట్టను సి. వి. ఇ గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ఆరువది సంవత్సరముల క్రిందట, హిందూదేశపు విదేశ వర్తకమందు పంచదార యెగుమతి ప్రధానముగ నుండెను. 1850-51 లో నీవర్తకము దానియుత్తమావధిని బొందియుండెనని చెప్పవచ్చును; అప్పుడెగుమతియైన సరుకు 79582టన్నులు దీనివల 27856885 రూప్యములు. ఆసంవత్సరమునుండియు ఎగుమతి వర్తకము క్రమక్రమముగ తగ్గుచు వచ్చి తుట్టుతుడకు మనవారే పంచదారను విదేశములనుండి తెప్పించుకొనుచున్నారు. ఈదిగుమతి వర్తకమారంభమందు స్వల్పమయినను, ఇటీవల విశేషముగ పెచ్చుచున్నది. 1911-12 సంవత్సరములో దిగుమతియైన సరుకుయొక్క విలువ దాదాపు 12 కోట్ల వరకు నుండెను; 1912-13 లో 14 కోట్లకుమించియుండెను; 1913-14 లో నుమారు 15 కోట్లయ్యెను. ఈదిగుమతులలో మూడింటి రెండువంతులకు పైగా జావాన్సీనునుండి వచ్చియుండెను. హిందూదేశములో నెంత పంచదార తయారగుచున్నది నికరముగా తెలియదు. కాని దేశమునందలి వాడుక కిది చాలవలదు స్పష్టము. దాదాపు 800000 టన్నులవరకు నుండు, దిగుమతుల మొత్తము దేశమున కివసమన్నను దేశమునందు తయారుకాని భాగముగ మన మనుకొనవచ్చును. ఇది దేశములో ఖర్చుపడు మొత్తమందు సుమారు చతుర్థాంశముగ నుండవచ్చును.

చెరుకును పండించుటయం దింకను ప్రాచీన ప్రాకృత పద్ధతులనే యవలంబించుచుండుటయు, పండిత చెరుకులనుండి పంచదారను, తీయుపద్ధతులు వలయునని సమర్థములుగ నుండకుంటుంకాక వీనియందు విశేషపర్యామ కృషియు పోవుచుండుటయును, హిందూదేశమునందలి పంచదార పరిశ్రమ యందలి లోపములని సాధారణముగ చెలిసినంగతియే. ఇటీవల నీదేశములోని చెరుకు సాగుబడియగుచుండు ప్రదేశములందు, ఈపంట నభివృద్ధిచేయు విషయమున జాలశ్రద్ధ గొనుచున్నారు. ఇంతవరకును, వృద్ధ్యులకుల కార్యములు విశేష

మేమియు జరుగలేదు. కాని యీవిషయముం దిట్టిశ్రద్ధ కలుగుట ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి సహజమే. ఈచెరుకుపంట యనునది ఇండియాలోని వేర్వేరు ప్రదేశములందు, వేర్వేరు శిశోష్ణాది సందర్భములకు లోనై యున్నది. ఇట్టి విషయముల నొక ప్రదేశమునకు నింకొక దానికి విశేషభేద ముండును. ప్రస్తుత వ్యాసమందు ఈ సమస్యకు సంబంధించిన యొకయంశమును గురించి మాత్రమే చర్చించెదను. అదియును దక్షిణ హిందూదేశమునకు సంబంధించి నంతవరకు మాత్రమే. చెరుకులను సాగుచేయు విషయము వ్యవసాయ శాఖాధికారులకు సంబంధించినది. చెరుకునుండి రసమును దీసి, దానినుండి జెల్లమును దయారు చేయు విషయము నాలోచించుట నాపనియై యున్నది.

నవీన పద్ధతులు.

చెరుకును సాగుచేయుట విశేషబాధకరమని జనాభిప్రాయమైనను, అద్భుతవంతములగు నొకటికంటెచోట్ల నెద్ర పంచదార కారుఖానా తేన్నడి పని జరుగుచుండుట తప్ప, చెరుకును సాధారణముగ రయితులు కొద్దికొద్దిగ మాత్రమే సాగుచేయుచున్నారు. చెరుకుపంట పోలమునై నొకసంవత్సరమువరకు చుండుటచేతన, దీని విలువకు క్రిందియ ననేక యనందర్శముల కివంట లోబడియుండుటచేతనను, భార్య వంతులగు కపితులుమాత్రమే దీని సాగుచేయుటనె యనుచున్నారు. కాని చిన్నచిన్న పోలములలో నొద్దికొద్దిగ చెరుకు సాగు అగుచుండుటకు, పండిత యావత్తు చెరుకునుండి రసమును దీయుటకు వలయునన్ని పశువులు పంటదినములలో నొకక కుండుటయే ముఖ్యమయినకారణము. యంధ్రజనులచే జని చేయు తిరగండ్లను మనముపయోగింప నారంభించితిమేని, నై యసందర్భమును సులభముగ నే నివర్తింపజేయుచున్నా. ఈపద్ధతి నవలంబింపవలయునని పూర్వమునుండియు తెప్పించుచున్నా రు; మామూలుకంటె నెక్కువగ చెరుకును సాగుచేయుచుండిన కొద్దిమందిమాత్రమే యాయంత్రముల నుపయోగించుకొన నారంభించి, విశేషబాధమును బొందియున్నారు. ఈయంత్రములకై మొట్టమొదట మూలధనమును విస్తారముగ కలవుచేయవలసి యుండును; మరియు నిదివరలోరయితులు సాధారణముగ సాగు చేయువానికంటె విశేషనిష్ఠాశ్రమగు ప్రదేశములందు సాగుచేసి ననేకాని లాభకరముగనుండవలదు. చాలమంది రయితులు పండించునట్టి చెరుకుల నొకపోటికదీసి, ఈ చెరుకులన్నిటి నుండియు రసమును దీయుటకు నొక్కొక యావిరయంత్రపు తిరగలి నచ్చట స్థాపించుటచే నీయసందర్భము నివర్తింపనని బహు కాలముగ నాయభిప్రాయమై యుండెను. కొయంత్రులు జిల్లాలోని సింగలల్లూరు గ్రామమును చెరుకు విస్తారముగ సాగుచేయబడుచున్నది; కెందు సంవత్సరముల క్రిందట నీగ్రామములో నొకయంత్రపు తిరగలిని స్థాపించుటకై మగ్రాసు గవర్నెంటువారు 10000 రూప్యముల ప్రధానము నొసగి యుండిరి. ఇది తిన్నగా పనిచేయు నారంభించక ముందే, మైసూరు ప్రభుత్వము వారిక్రింద పనిచేయుటకు నన్నిక్కడకు బదలాయించినారు. దీనివై చాల్య ప్రమాదముచుట్టి మైసూరునకు చెన్నపురి రాజధానియందుకుంట్ల నెక్కువగనే చెరుకు సాగుబడియగుచున్నది. మగ్రాసునందునకై నిర్మింపబడునదే విషయమున గొంతవరకు పని చేయవలసిన యవకాశము కనుపించినది. సితిగతులను మైసూరు దొరతనమువారికి నవేంపంగా, సంసానులో వేర్వేరు స్థానములందు మూడు మగలను స్థాపించుటకై 25000 రూప్యముల ప్రధానము నొసంగిరి. ఈమగలను స్థాపించి, నిరుడు పనిచేయ నారంభించితిమి. పరిజనిన దినములలో 14,852 మణుగుల జెల్లము తయారుచేయబడుట చేకాక, ఈ మగలలో బాధకరముగ పనిచేయుటకు నాచగ మగు కొన్ని విషయములగు విశేషావధములకై లభించినది. "మైసూరులోని పంచదార పరిశ్రమ" యను నీర్మికనల యొక వ్యాసమందు, మేము జరిగిన కార్యము లన్ని నెఱుకొయు సంపూర్ణముగు వివరమును చెలియున్నాను; దీనినే మైసూరు ఆర్థికసభకు సంబంధించిన వాగ్ధ్య సాక్షాత్తుకొన నధివారు 12 వ ప్రశ్నముగ ప్రకటించియున్నారు.

వ ర శు ల్ల ము లు

వానిని తగ్గించుటెట్లు?

[వల్లూరు సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు.] ఈ విషయమై నేను వెరుక ప్రాచీన వ్యాసముయొక్క పోరబాటు పొడ్డిం గునుబట్టి, లేఖరెయొక్క అభిప్రాయమును కొందరు సరిగా గ్రహించవట్లు కనుపడుచున్నది. వరశుల్లములు కూడువా కూడవాయన ప్రశ్నకు, కూడవయే విద్యా

ధికుల యందలియభిప్రాయము. ఒకవేళ కొందరు లోలోన నేమిచేయుచున్నను, అనుకొన్నను, బహుశా అవికావనియే చెప్పెదరు. వస్తువు ఏదీ యిచ్చుకొని వాడుకచేయుచున్నప్పుడు వానికొక సంకలనము వచ్చునని యెవరను బట్టెను. ఇట్టివర్తనలన్నియు మనప్రస్తుతస్థితిలో రద్దవానివలె వాని ప్రశ్నకు జవాబులు భేదముగ నుండవచ్చును. పుంకు యొక్క బలముగ, మందు ప్రభావములు వేరైన వాని కుదా?

మన ప్రస్తుతావస్థలో వనూనల తల్లిదండ్రుల కెట్టి యభిప్రాయములున్నవో ముందు తెలిసికొనవలెనని నీవర్తనలన్నిటిని దురభ్యాసమునకు చికిత్సను వెతుకవలెను. ఇంకొక పాఠశాలలో ఇద్దరవర్తనలలో కృతాంతర వాదముకొనియున్నట్లు నిశ్చయించుకొన్నప్పుడు ఆవర్తనల తమ కొక కుదిరిక కట్టించుటగానో తామింకను ఇద్దరవర్తనలను చూడవలెనని నాచిందో, బుద్ధియు తీర్పుకొనవలెననినో, కొందరెవరను మన ప్రశ్నలక్ష్యాల స్వీకరించుచున్నారు. ఇట్లు చూడవలె కొందరియందలి ప్రేమయగుచున్నది. వనూనల తల్లిదండ్రులు, మిక్కిలిగ నాధ్యపరాయణత్వముతో భేదములకు దిగుదురు. ఇది న్యాయమా యనునది చర్చనీయాంశమే కాదు. ఇది మన ప్రస్తుతావస్థలో సామాన్య మానవులకు సహజమా? కాదు?

జీవము సంపాదించు కొనుట కక్షయసముగ నున్నప్పుడు సంసారభావమును వైద వేసికొను వానికి సామ్యము కంటే మరియొక బలమైన ఆకర్షణము లేనపుడు, వివాహ విషయములలో సామ్యము గాని, లేక సామ్యములకు కలుగు విద్యుత్తుకాని వెదకికొనుచుండును. దీనినండి నీనిని ములించుట కంటకంబై వెక్కడగ నాకర్షించు పదార్థమేది? అని ప్రేమ, ఈ ప్రేమ యువకులలో కలుగును గాని యిప్పటి పిల్లలకు వనూనలలో కలుగుదు. ఉభయులు యౌవనవంతులుగ నున్న పురుషుల విద్యావంతుల విద్యార్థులనే పరిణామము చేసికొనవలెనని ప్రయత్నించును. లేకున్న, యువతీవివాహము లాచరణలగున్న నాయున్న మొదలగు వాటిలో నీ వర్తనలన్నియు లేల వ్యాపించియున్నవి? విద్యలేకపుడును, మరయేవిధమైన ప్రేమాభివృద్ధి లేకపుడును, సామ్యముగని మలకలముగాని రూపుగాని మునియొక్క కోరికను నిర్ణయించును. వీనిలో సాధారణముగా మొదటిదే జయించుచున్నది. సమాజ అంతయులోనున్న వాటిలో కొందరు వర్తనలన్నియును స్వీకరించకపోవచ్చును. ఈ సుకపోవచ్చును. కాని జనసామాన్యములో, అగ్రమాక అంతయులో జరుగు వివాహములలో, నీ వర్తనలన్నియు లేక కెట్లు? ఇవి బోయమేళములవలె, వ్యాసముల వలెగా, లేక వర్తనలగాని లేకని నాయభిప్రాయము. ఈ మానవులలో వెలువడిన మానవత్వ రివ్యూప్రతికలో నీ విషయమును గూర్చి చర్చించి రాయుచున్నాను చున్నలాలుగాను, యా ప్రాంత చిత్రించు నుచుండిరి.

1. మన స్త్రీలకిని వానవర్తనలనికదని జనులకు బోధించవలెను. స్త్రీలకు చెందిన విద్యావంతుల విద్యయు సమకాలికులకు అన్నివిధములకు ప్రయత్నములను చేయవలయును. అప్పుడు, వీరి యున్నట్టి, వీరి వైవాహికపు సంకలనలో వివిధములకు నిట్లు చేయవలెను.

2. ఇప్పుడు వనూనల స్వేచ్ఛలలో కొంత మార్పు చేయవలె. యున్నది. పక్షము వ్యాసు అయినవలెనే మనము యేకాగ్రహము. ఒకప్పుడు అట్లాగనులు మనలను మోగు పుచ్చుచున్నా. వారి భావము, వన, అభ్యాసములు, కుటుంబము, వీరి కన్నట్టిగని యాలోచించవలెను. వస్తువువిషయములో, మరేతరవిద్యాభ్యాసము, కలలములు, గుణములు మొదలగునవి వాని వనత దీనినిట్టి తెలిసికొనవలయును.

3. ఒక వివాహ కాలములో, స్త్రీలకు వివాహములు విస్తృతమైన తీరకలయుననే యద్దమును నొలగించవలయును. వర్తనలన్నియును మునుపటి కంటకంబై ముంచియుపోయము నుండవలెను. ఈవర్తనలన్ని దుగవారమును మొదలంటి నాకడను మనవలె మనము ప్రతికరణముగ నిర్వహించుకొనునవలె. ఇప్పుడు మన కార్యచరణలోనికి దిగవలె. సంస్కరణములను వెలుకక, స్త్రీయంతో మనము మోదించుట, అభ్యాసముచేత తీర్చిదిద్దును కలుగవలెను. మనము గ్రహించు, రాజకీయములకు స్త్రీయభ్యాసము వ్యాపించునట్లు చేయవలెను. స్త్రీలకు వర్తనలన్నియును వనూనలలోని వర్తనలన్నియును ఆమెలకు వెక్కిరివెట్టవలెను. వలకలన్నియును కలగవలెను.

4. ప్రతి వర్తనలలోనుండు సంకలనములను గూర్చి మనలకు సమ్మేళనము చేయవలయును. ఇట్లు మన కార్యములను

వివాహములు కాస్త్ర సమ్యక్తములై ప్రస్తుతావస్థలలో కొంతకాలముక్రిందట యేకాగ్రహముగ, యేర్పడి యుండవచ్చునుగాని మన ప్రస్తుతస్థితిలో నాయావస్థలను నేలనదలుకొన గూడదు? అప్పుడు వర్తనలలో నేనెవరైనా వెదకుకొనవచ్చును గనుక, వర్తనలన్నియు తగ్గును.

5. వివాహములలో ఖర్చులను తగ్గించవలెను. ఈ వర్తనలన్నియులలో వెక్కిరివెట్ట మొత్తము పిల్లవాని వివాహ ఖర్చులకే వ్యయపరచుట సంభవించుచున్నది. ఈ ఖర్చులకుదిందిన కొలది వర్తనలన్నియు తగ్గవచ్చును.

6. ఒక స్థితిమైన పెండ్లింట కమిటీలో నొకదానినేర్పరచి అక్కడక్కడ సముకమిటీల ద్వారా వేరేములో జరుగుచున్న వివాహములను కనిపెట్టుచు కట్టుములు పుచ్చుకొన్న వారిపేర్లను విహారంపరచి వాస్తవప్రతికలలో ప్రవరించుచుండవలయును. ఆ వివాహములకు పిల్లవాడ్రచేతను, వారిసంరక్షకులచేతను ప్రమాణ ప్రతికలను తీసికొనుచు, నీ విషయమై ప్రజలకు బోధపరచుటకు విహారంగ సభలను కావించుచుండవలయును.

7. ఈ దురాచారమును మనసంఘములో నుండి పారగ్రోయవలెనని మనయుక్తవృద్ధులందరి స్వభావమును వివేచనాడి బహుజనోపయోగ కరముగా కార్యమును బూనవలెను. మన పూర్వ నాగిరికల మన ప్రస్తుత విద్యాభివృద్ధియును గౌరవమును భేదలేనట్లు యారంభింపి విరుద్ధమైన యావెండి కంట్రాక్షులను నశింపజేయుటకు ప్రయత్నించవలయును.

17 వ గుంటూరు మండల సంఘ సంస్కరణ సభ.

ఈనెల 6 వ తేదీని ఒంగోలులో చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహముగారి ఆధిపత్యము క్రిందజరిగిన సభలో నీతీర్మానములు చేయబడినవి:-

I
గుంటూరు వంగోలు పురములలో స్థాపించబడిన గవర్న మెంటువారి ప్రారంభవిద్యాలయాలకాపాతకాలమున ఇక్కడ కంటిటు వెక్కడో పాఠశాలలుగ మార్చవలయుననియు, ఈ జిల్లాలోని తక్కిన తాలూకా ముఖ్యపట్టణములలో లేనివాట్లు మాన్యురు యెలిమెంటరీ ప్రాథమికా పాఠశాలలు స్థాపించవలయుననియు దొరతనమువారి నీ సభ వారు కోరుచున్నారు.

ప్రపోజరు:- ఆగ్రాసనాధిపతిగారు

II
(a) బాల్యవివాహములు ఆశాస్త్రియములు అనర్థదాకముయలుననియు.
(b) బాలికలకు రజస్వలావంతరము యుక్తవయస్సు వచ్చినపిదప వివాహములు చేయవలసినదనియు,
(c) బాలురకు విరుదా సంవత్సరములలోపల వివాహము చేయగూడదనియు,
(d) నలువదిసంవత్సరములు దాటినపుడును పదునారు సంవత్సరములలోపు స్త్రీని వివాహ మాడ కూడదనియు, నీసభవారు తీరుమానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు. టంగుటూరు నాయనశాస్త్రిగారు
ఆమోదకులు కొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రిగారు
(ఈతీరుమానము బహుజనసమ్మతినొందినది.)

III
(a) వివాహాది శుభ కార్యములకు వేళ్ళనాహ్వయము నీతి బాహ్యమనియు, అట్టి వివాహములకు బోగూడదనియు,
(b) దేవాలయములలో వేళ్ళనియోగించుట యపవిత్రమనియు,
(c) వేళ్ళ సంఘములోను దాసీలలోను వివాహములకు బ్రోత్సాహపరచి వ్యభిచారపుత్తిని మునించవలయుననియు, నీసభవారు తీరుమానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:- మరణ వెంకటయ్యగారు.
ఆమోదకులు:- వింజమూరు భావనాచార్యులుగారు.
(c) భాగము తీసివేయవలయునను సవరణ యం. వేణుగోపాల రావుగారు సహపాదించి గాని యది యంగీకరింపబడక తీరుమానము బహుజనులచే నామోదింపబడినది.

IV
అనాథలకు స్త్రీలకు సత్కారము భేదము గల్పించుటకును, జీవితముయొక్క పరమామును బోధించు ఉన్నత

ధర్మములను బ్రదర్శించుటకును, దేశమునందు అనాథ స్త్రీ శరణాలయములను స్థాపించి దేశీయవిద్యయు వృత్తివిద్యయు వారికి నేర్పుట కక్షవ్యమగుటచే నీవిషయమై తగుకృషి చేయుటకు దేశీయు లీసభవారిచే గోరబడుచున్నారు.

మరియు పీఠికా పురాధిశులగు శ్రీ రాజరావుమహోపాధిపతి నూర్యారావు బహదురువారు అనాథరక్షణాంధ్రమై జేయుచున్న యుపకృతికి నీసభవారు కృతజ్ఞులను వెల్పుచున్నారు.

స్త్రీయంత్ర కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు నేట పాలెములో స్థాపింపబడిన శ్రీ శారదా నికేతనమును ఆచారకాలములోనే ప్రారంభించ వలయునని వారిని ప్రార్థించుచు, దేశీయులు వారికి అన్నివిధముల దోడ్పడ వలయునని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:- దొరగూడి వెంకటాద్రిగారు.
ఆమోదకులు:- రాచపూడి జగన్నాధరావుగారు.

V
విశంతువులకు కేశఖండన నిర్బంధమును దొలగింపవలయునని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.
ఉపపాదకులు:- ఆగ్రాసనాధిపతిగారు.

VI
విశంతువులకు పురస్కారములు వలదను నిర్బంధములను దొలగించి వివాహముల జేసికొనువారికి సదుపాయములు గలిగింపవలయునని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.
ఉపపాదకులు:- కొండా వెంకటప్పయ్యగారు.
ఆమోదకులు:- వింజమూరు భావనాచార్యుగారు.

ఈ తీరుమానము పనికిరాదని రావుసాహెబు ధారా మార్కండేయశాస్త్రిగారును బ్రహ్మశ్రీ చిత్తుల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారును ఉపన్యసించిరి. పనికివచ్చునని మండల వెంకటయ్యగారు కురుగంటి శ్రీరామశర్మగారు శ. రామస్వామి గుప్తగారు ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు మాటలాడిరి. ఈ చర్చ సుమారు ఒకగంటకువైన జరిగినపిదప కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు రాబడిన యాత్రేపణలను ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. తరువాత సభ్యులలో బహుమంది యాతీరుమానము నామోదించిరి.

VII
(a) మనసంఘములో నానాట వృద్ధియగుచున్న మధుపానాది దుర్వ్యసనములను రూపు మాపవలయుననియు,
(b) మయిచర్లుగా నున్న వారికి సారాయి, చుట్ట, వీడి, సిగరెట్లు మొదలగు మత్తుద్రవ్యములు విక్రయించుట నేరమగునట్లు చట్టము చేయవలయునని దొరతనమువారిని కోరవలయుననియు, నీసభవారు తీరుమానించుచున్నారు.
ఆమోదకులు:- శివగపల్లి రామస్వామి గుప్తగారు వంగోలు ముని సుబ్రహ్మణ్యంగారు.

VIII
సంచమాది నిమ్మ జాతుధర్మకై వారికి విద్య నేర్పుటయు నీతిమతములను బోధించి వారిని ఉన్నత పదవికి దెచ్చుటయు, నాశశ్యకమని యాసభవారు ఓరుమానించు చున్నారు.
ఉపపాదకులు:- ఓరుగంటి వెంకట సుబ్బయ్యగారు, ఆమోదకులు:- వెలగపూడి సుబ్బారావుగారు 2 వల్లమల్లి. వెంకటరంగంకెట్టిగారు.

ఈ తీరుమాన మనవసరమని టి. నాయకశాస్త్రిగారును, ధారామార్కండేయ శాస్త్రిగారును, నాక్షేపించిరి. కొండా వెంకటప్పయ్యగారును. న్యాయతి మానుమంత గావుగారును. నీ తీర్మానము నామోదించుచు నీసభవారు సహపాదించిరి.

(a) ఈజిల్లాలోని పురపాలనాసంఘములు పంచమాది నిమ్మ జాతులకు బోర్డింగు పాఠశాలలను పెట్టవలయుననియు,
(b) గుంటూరు కాళేజిలోను, వంగోలు కాళేజిలోను, పంచమాది నిమ్మ జాతులకు విద్యాభివేతనములకు జిల్లాసంఘమువారు వలయుభూము సేకరింప వలయుననియు నీసభవారు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. తీరుమానము సవరణతో నంగీకరింపబడినది.

IX
అన్నివర్ణములలోని యువశాఖలవారు ఒకరితోనొకరు వివాహసంబంధములును భాగవత్ప్రతిభోజనములను జేయుచుండవలయునని యీసభవారు తీరుమానించు చున్నారు.
ఉపపాదకులు:- కొండా వెంకటప్పయ్యగారు
ఆమోదకులు:- రావుసాహెబు ధారామార్కండేయ శాస్త్రిగారు.
ఇది సర్వజనాంగీకారము నొందినది. పిదప శ్రీకొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు తీరుమానము మిగుల నిరాశ్చర్య

జీయునియు, సులభముగా నవలంబింప దగినదనియు, దీని త్వరలో నెరవేర్చుటకు యాత్రిగాము నామోదించిన వారందరు నామోదమును కల్పించి యుపశాఖలలో వివాహ సంబంధములు ప్రోత్సహ పర్చుదుమని వ్రాసి సంతకములు జేయవలయు ననియు, నుపపాదించిరి. అందులకు సభ్యులు లాప్సకొని శ్రీధరా మార్కండేయ శాస్త్రిగారు, భీమరాజులక్ష్మీనారాయణ రావుగారు, మిట్టదొడ్డి వేంకట సుబ్బారావుగారు మున్నగువారు సంతకములు చేసిరి.

X

హిందువుల సాంఘికాభివృద్ధికి అన్ని వర్ణములవారును భోజనసమయములయందు దృష్టివిషము పాటించగూడదని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:—టి. నాయన శాస్త్రిగారు.

ఆమోదకులు:—చో. వెంకటాద్రిగారు.

XI

(ఎ) వివాహ సమయములయందు కన్యా శుల్కవర శుల్కములం గనుట నీవక్యత్యమును శాస్త్రగర్భితము ననియు (బి) అట్టి వివాహములకు బోవుట నింద్యమనియు నీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:—మిట్టదొడ్డి సుబ్బారావుగారు,

ఆమోదకులు:—మంప వెంకయ్యగారు

ధారా మార్కండేయ శాస్త్రి గారి తీర్మానము నాడే పించిరి. గాని బహుమంది యామోదించిరి.

XII

(ఎ) దేశపురోవృద్ధికి నత్యావశ్యక మగుటచే విదేశ గమనమును ప్రోత్సహ పరుపవలసిన దనియును.

(బి) విదేశ యాత్ర శాస్త్రీయమును ఆనుభూతికము నగుటచే విదేశములకు బోయి వచ్చినవారిని ప్రాయశ్చిత్తములే కుండ సంఘములో జేర్చుకొన వలయుననియు నీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:—చోరగుడి వేంకటాద్రిగారు.

ఆమోదకులు:—ఇంగున రామకృష్ణయ్యగారు.

చివులకు సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు తీర్మానము నాడే పించిరి గాని బహుమంది చే నంగీకరింపఁ బడినది

XIII

హిందూ జాతీయపర్వముల ఉత్తమోద్దేశముల గ్రహించి దేశాభ్యుదయమునకు దోడ్పడులాగున నూతన పద్ధతులతో సల్పుట యావశ్యకమని యీసభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

ప్రపోశరు:—అగ్రాసనాధి పతిగారు.

XIV

నర్సాపుర శ్రీ విద్యాభివృద్ధి సంఘమువారి పరీక్షలోను విజ్ఞానచంద్రికా మండలి పరీక్షత్పరీక్షలోను జయమొందిన శ్రీలను గవర్న మెంటువారి పరీక్షలో గడతేరిన వారితో చాటుగా పరిగణింపజేసి, అట్టివారిని బోధనా పాఠశాలలలో జేర్చుకొని ఉపాధ్యాయునిలనుగా తరిగివేయుటకు దొర తనమువారిని ప్రార్థింప వలయునని యీసభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

ప్రపోశరు:—అగ్రాసనాధిపతిగారు.

XV

తెంగాలు గవర్న మెంటువారు చేసినరీతిగా మద్రాసు గవర్న మెంటు వారు గూడ శ్రీనిద్యుల తగు హైందవ రీతిని వ్యాప్తిచేయుటకు తగినయొక శాశ్వత సంఘమును ఉద్యోగస్థులుకాని వారిని గలవారిగా నిర్వయింపవలసినదిగా యీసభవారిచే గోచరమగుచున్నారు.

ప్రపోశరు:—అగ్రాసనాధిపతిగారు.

గ్రంథస్థుకారము.

[శ్రీరామాయణకథలు. ముడియం సీతారామారావుగారు బి. ఏ., ఎల్. టి., రాజమహేంద్రవరము ప్రెస్సు రు. 0—3. —6].

ఇంద్రియానుభవ శత్రువునందుల కాక్రమములుగను వాచుట బుద్ధికి మనోబద్ధుల కిట్లని:— ఇంద్రియేణ వసుటకు సంపాదము లేక ఏవిషయము తీసివేయుటవలన గ్రంథముల వలననే తెలిసికొనిన సరియైనజ్ఞానమొనెంటును మాయాత్మ రామాయణమునే యనుసరింపి యిచ్చు మాయాత్మ యము. సీతారామరావుగారు రచించిన మున చేపలు ౭ సంపాదకు కల్పచున్నది. 20మంది చని.

8500 సంవత్సరములకు పూర్వమెప్పుడో శ్రీరామచరిత్రము జరిగినది మొదలు రామాయణకథ క్రమముగా పెరుగుచుండెనదని యీశాస్త్ర ప్రాచ్యపండితులందఱుంగీకరించుచున్నారు. అనగా వాల్మీకిరామాయణమునకు తరువాత రచింపబడిన రఘువంశము, ఉత్తరరామ చరితము, భోజవంశపు, ప్రసన్నరాఘవము, శతభావలయందలి రామాయణ గాథలు వీరిలో శ్రీరామాయణకథ క్రమముగా వృద్ధినిొందుచు వచ్చినది. వీనికిని ఆదికావ్యమునకును కొన్ని చోట్ల భేదము కలదు. ఈమార్పులు చాలచోట్ల మంచివికావు. కనుక శ్రీరామాయణమునే యనుసరించిన నవీనగ్రంథములు వారుగ నుండును.

[మనోరమ. సుబ్బారాయలునాయుడుగారు

చెన్నపురి, వెల 0-10-0 అణాలు.]

ఇందలి ప్రధానపాత్రము కథా నాయకయగు మనోరమ. భార్యాభర్తల యవ్యాజ్యమేమి యందు వర్ణింపబడినది. నీకులను బోధించు ననేకోపకర్త లిందు జేర్చబడినవి. వైదిచాలవగకు సరసముగనే గుంపుడి. ఇది నవలలవైలిని వ్రాయబడినను నవల కుండవలసిన ప్రధానగుణములిందులేవు. ఇన్నియుపకర్తలుండుటవలన ప్రధాన కథాస్వరస్యము చెడును. దీని నవల నిది కుకనప్రతికర్థలు మొదలగు పూర్వవైలిని వ్రాయబడిన కథల నధికముగ బోలియున్నది. కథావిషయము కూడ నీభావమునకు సరిపోవును. మధ్యమ ప్రధానకథా విచ్ఛిత్తి వలనను అశాకికాజ్ఞేయ విషయములవలనను, స్వాభావికములగు రమ్యవర్ణనలు లేకపోవుటవలనను, ఆధునిక నాగరకులకు నిట్టి వంతగా మనోజ్ఞములుగా నుండుటకష్టము. మొత్తము మీద నాగ్రంథము మిక్కిలి సరళమగువైలిలో వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త యింకను మంచి గ్రంథముల వ్రాసి ఆంధ్రదేశమున కుపకారము చేయుదురుగాక.

[పంచమజ్ఞాని చక్రవర్తి: ఎమ్. ఆర్. కల్వె

రావు అండు కంపెని నెల్లూరు 141 పుటలు వెల 0-8-0 లు]

నెల్లూరు మండలమునక్రొత్తగా నారంభింపబడిన సుబోధిని గ్రంథమాలలోనిది మొదటిది. గ్రంథకర్తగారు చెప్పినటుల మన ప్రస్తుత రాజనక్రమక్రమిగారి జీవితము నాంధ్రులందఱును తెలిసికొన నిది యుపకరించును. ఇందు మొదటిజాబ్బి మొదలు కొని యాంధ్రయరాజుల చరిత్రము సంగ్రహముగా దెలుపబడినది. తరువాత నక్రమక్రమిగారి బాల్యస్థితియు వారిపర్యటనమును హిందూదేశమునందు వారి యనుభవములును పట్టాభిషేకమును వివరింపబడినవి. కొన్ని యనవసరసంశయముల విడిచిన నింకను మనోజ్ఞముగ నుండెడియెడి. పుస్తకము దళసరికాకితములనై నచ్చువేయబడి చక్కగా బైండుచేయబడినది.

[హైదరాబాద్ - బాబ్బిడిశివు గ్రంథమాల - జట్టి

బంగారాజుధాని 122 పుటలు వెల 0-14-0]

ఇది ఒరిస్సానుండి ప్రకటింపబడుట యాంధ్రభాష యం వికరమండలములలో కూడ కల్పచున్న యభిమానమును నెల్లడించుచున్నది. ఈ కథానాయకుడు మొదట సామాన్య వైదికుడుగానుండి క్రమముగా నేనాధిపతియై శతపరిపాలకుడై ఆంధ్రయ నేనాపతులచే గూడ మెప్పువడసిన యాచరిచరిత్రమును హైందవ శైలియను చదువవలయును. ఇది చాలకావల భాసాంతరికణమే యైనను సులభవైలిలో వ్రాయబడి వారు గనే యున్నది.

[వర్ణిరామిని హిందూదేశము. ముడియం.

సీతారామరావుగారు. బి. ఏ., ఎల్. టి., రాజమహేంద్రవరము వెల 0-5-0లు]

ఈ గ్రంథము ఇండస్ట్రియల్ ఇండియా యను శాస్త్ర దృష్టికరమగు నాంగ్లేయ గ్రంథమునకు తెలుగు. పరివ్రామికాభిజ్ఞానము మహావేదిక చాలాకుక్కువ యగుటవలనను నది దేశాభివృద్ధి కర్వణకార్యకర్తలకు మరలను. నిట్టిగ్రంథముల శతభాం:లో వ్రాయుట చాల సుపయోగకరము. గ్రంథము సులభవైలి యందు వ్రాయబడి మనోహరముగా నున్నది. క్రమవిషయములయందు స్వదేశీయైక్కి యావశ్యకత కానియందు నమ్మముగాను సులభముగాను ఉపపాదించుకొందున్నది.

[ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథవిషయ సామిచి. గివ

ర్నమెంటు వ్రెస్సు సోపరింతుండెంటు, చెన్నపురి. వెల 1-6-0]

ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథ భాండాగారమునందలి లిఖిత పత్ర గ్రంథముల వివరణమును గూడు సంకల్పముల కొకసారి

ప్రకటింప ప్రభుత్వమువారు 1910లో నియమించి యుండిరి. ఈ భాండాగారమున నిర్వాహకు లగు ప్రొఫెసర్ ఎమ్. రంగాచార్యులవా రట్లు వివరించి ప్రకటించిరి. అందలి మూడవ భాగ మార్థగ్రంథములు వివరింపబడినవి. గ్రంథములు చాల వఱకు గోదావరి విశాఖపట్టణముజిల్లాలనుండి సంపాదించబడినవనియు, ద్రవిడ కన్నడజేతహలందు దొరకినవి కూడ కొన్ని కలవనియు, రంగాచార్యులవారు తమ యుపోద్ఘాతమున చెప్పి యున్నారు. ఈకాలమున పూర్వపు శాశ్వత గ్రంథము లన్నియు బాగ్రత్తచేయువారు లేక నశించిపోవుచున్నవి. మఱి కొందఱు విదేశముల కిచ్చివేయుచున్నారు. ఆ గ్రంథముల నెల్ల నిట్టి భాండాగారములయందు బాగ్రత్తచేయుటయే కాక వాని వివరమును కూడ పండితకోటి కెల్ల తెలియజేయుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. ఇందు లీలావతీగణితము, ఆయుర్వేదా సంగ్రహము, మహాభారత కూలంకషము, హరి కాకావళి, ఆంధ్రకామిని, పరశురామచారము వంటి యనేక ప్రసిద్ధాప్రకటిత గ్రంథముల వివరణ మిందు కలదు. ఆంధ్రమును పూర్వమున వచన గ్రంథములు వ్రాయబడినవని యిందలి వచన భారతమువలన తెలియగలదు. నెం 128 వంటి శృంగార గ్రంథము లనేకములను, ఆరవలమిది పద్యములు వంటి హాస్య రస గంధములును కూడ భాండాగారమున కలవు. ప్రతి గ్రంథమునకును మొదలును చివరయు, గ్రంథ, గ్రంథకర్త వివరణమును, గ్రంథ విశేషములును నూచింపబడినవి.

వేదవ్యాసఁడు

[సోదరకవులు, పిప్పర.]

సీ॥ తనబుద్ధి గంభీర + తల్ ప్రకాశింపఁగాఁ
గవిలేలో గ్రాత + మాకములు ప్రొక్కె
తనభావనాచమ + త్యాముల్ గనపింపఁ
ప్రేమాదిష్ట + తల్ + వెక్కిరియె
తనకల్పనానల్ప + దాస్యముల్ రహిమించ
వివిధోపాసముల్ + వేదకి వ్రాసె
తనభువనజ్ఞానప్ర + తాపముల్ దీపింప
బహువిధశాస్త్రముల్ + బాదుకొల్పె
తే॥ గీ॥ మఱియు రసన్య నాదుల + మహిమ వడసె
భావజ్ఞులమొదలగు + పట్ల నభి
కాతలజేనూటిగూ, యన + నలికెయిల్లె
భువండు! పారాశర వ్యాస + కవినరుండు!
సీ॥ భాషాభిహుణ + ప్రాధిభాసితుండయ్యె
భారతీవంశ వి + స్థానం దగుదు
అస్తావళపురాణ + పృష్టి గీర్తిమండయ్యె
నాదేశసత్కవి + ద్రష్ట యగుచుఁ
గమనీయనూతన + భవశక్తి బోల్పొందె
విమలతత్వానం + జేత్ర యగుచు
భావతల్పంధ + వర్ణనాంచితం దయ్యెఁ
బరివేశ్యరధ్యాన + పరుండు నగుచు
తే॥ గీ॥ తెనకాజ్ఞేయ వివిధ మ + తావలంబ
కులకు నభివృద్ధియుండె + కొమరు మిగిలె
సాగ్రంద నైపున మాత్యమూ + ఘనముఖియ
నిధిసమానపురాణం + గర్వం దగుచు!
సీ॥ తే॥ త్రముల్ నైకధా + నేక్యంబుల చెనె
భినికాశ్రు ప్రకా + శర మొనర్చె
భౌతికశాస్త్ర ప్రభా + కంఠ బోధించె
యోగ సామూహ్యం + యుక్తి నేర్చె
మహిత ంబుదిని + రాక్షసుల్ వివరించె
నెగ్గరి విద్యాం + భగ ముచ్చె
పర్యాయలకు శుభ + ప్రాసక్ మృత్యుంచె
జవభావ కన్య + క్షేతులు నేర్చె
తే॥ గీ॥ మఱియు బహువిధ విజ్ఞాన + తెలుగుండెనె
తే॥ విమలిన శక్తిము + తెలియదయ్యె?
స్వాధ్యసాని విశేష లు + ప్రియమనా?
కథలలోన నినిచ్చి యా + సునిన తెనయ?
సీ॥ భూరధివిష్ణువు + పాల కరుణలచె
ప్రిములనేక శతాధి + కమింక జేసె
నన సన్నగర + న్నన నేయచు న్ననశ
చాత్రముల్ పన + క్షేతులు వ్రాసె
యంద్ర నిర్మాణాది + తంత్రంబు విప్పె నె
ప్రచు సాధనావాదె + ప్రయోగుణె
వాణిశ్యమున నును + పాఠయల్ రూపించె
నావికా యానన + న్నన నేర్చె
తే॥ గీ॥ వేయి వచియింపవలె! క + విక పృష్టి
సలుపఁజాలిన యంత వి + భావ విధన
మంతురింపఁగ వ్రాసె ని + చింతనుండ!
కవితలేండుండ! ముని నా + పంపలుండ!!

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆనందనామ సం॥ శ్రేష్ఠ బం

మంగళవారము.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు.

దక్షిణాఫ్రికాలోని మన సోదరుల దక్షిణీని తొలగించి నేర్పడిన కమిషనువారి సిఫార్సుల ననుసరించి యొక బిల్లును జనరలు స్పీకరుగారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రజాప్రతినిధి సభలోనికి ప్రవేశపెట్టియుండుట మా చదువరు లిదివరకే యెఱుగుదురు. ఆ బిల్లు నిన్నటిదినము రెండవమారు పైసభలో చదువబడియెను. అప్పుడు ముఖ్యముగా నేటాలుకు జేరిన సభ్యులు దాని నెనర్చుటకు హెచ్చరికగా బోధించిరి. మూడుపానుల పన్ను హైందవుల నిండి యాకు ముచ్చిపంపుటకు గారణభూతమై యుండిన దనియు నికముందీ పన్ను లేమిచే నేటాలంతయు హైందవులే యాక్రమించుకొందురనియు వాదించిరి. హైందవులనుజూచి యచ్చటి స్వదేశీయులు లేచి కూర్చొని నూందోళన ప్రారంభింతురని యొక్కరు జరిగిచూపిరి. హైందవనాయకులు అపాయకరంగా బోధనా నులనియు వారి నప్పుడే ప్రవాసమునకు పంపింతుట తప్పనియు నొక్కరు తల్కించిరి. వీరు చిట్టచుట్టూ ముగా త్రోసి వేయవలసినదనియు ప్రకటించిరి. మరి యొకవరు మరెండు సవరణలను వ్యాఖ్యానించి, హైందవులకు నేపూర్వముగా యాశలు గల్గించి వారు తిరిగిపోవునట్లు చేయవలసినది. ఈందు రాకుడునట్లును నేర్పటచవలసినది అనుభవరేండ్లములు గలది మొదటి సవరణ. నేటాలుకులను మిక్కిలి సరిబరించిన విషయ మీ బిల్లున ప్రతిపాదించుచున్నది గాన నిది నేటాలుప్రజయొక్క విభిన్నతలమును తెలిసికొనునంతవఱకును ఆపివేయు వలసినదనుట రెండవసవరణ. జనరలు స్పీకరును మెన్బరుగారును జనరలు బోధాగారును ఈ మాటేవఱగ లన్నిటికిని సమాధాన మొసంగువాడయి, బోధాగారి పప్పుడుకు దురభిప్రాయములను నిశ్చలము నెప్పుకొనువారయ్య నివియన్నియు పుటికొలు వారి స్వయంకృతాపరాధము లనిరి. ఈమాటప్రజల యిష్టము మీద నే హైందవులను ప్రవేశమునకు వచ్చుటకు వీలైనదనియు దక్షిణాఫ్రికావారు శాంతికిని న్యాయమునకును వైఫల్యము తీరకువలసియున్నదనియు నుడివి ప్రభుత్వమువారు యిష్టము అంగీకరించి తీరవలసియున్నదని చెప్పి సభలోని సాయముచేయవలసినదని కోరిరి. మెన్బరును తీరక, హైదరు ప్రజ్వలనమును సూచించువాక్కులు వచ్చెను. తాము హైందవులు వలసరావలెనని కోరుచున్నారనియు కాని చినావారివలె వీరు ఇప్పుడున్నను దక్షిణాఫ్రికాకు లాగుకొనిరాబడిన ప్రజలను కాపున నిట్లుచే దక్షిణాఫ్రికావారు తమ హక్కులను యమాత్రము నెరవేర్చుకొనగలగుదురనియు ప్రకటించెను. జనరలు స్పీకరుగారు మనదేశము లకు వచ్చిన వాస్తవత్రికల యభిప్రాయమును చెప్పి యిట్లు చిరవివాదితవిషయముల నిరుపక్షముల ప్రతిపక్షములకు హానిరానివిధముల నిర్ణయించునను

టను సూచించిరి. హైందవులు వదలిపోవుటకుదగిన యాశలు గొల్పవలసిన నట్లుచేయుటలో ప్రభుత్వము వారు నేటాలునకు దోడ్పడగలరనియు తెలియజేసిరి. వీరుబిల్లును చనువుటకుముందు, మహమ్మదీయులు నలుగురు భార్యలవరకు వివాహముచేసి కొనవచ్చునను ఆచారము మొదలను దీవిలో కలదని తమకు తెలిసినదనియు తామాషియమును విచారించి, యిట్టి యాచారము దక్షిణాఫ్రికాలో నడువనిచ్చుట నాలోచింతుమనియు, నుడువుటయు నీహైందవనిరసన సమస్య మతియొక దేశమున, ననగా బ్రిటిషు కొలంబియాలో గాబోలు, పొడ నూపుచుండుటకు దాఖలును కనుబటచుటయు హైందవులవిషయము వీరికెంతచక్కగా బోధపడి యున్నదో విశదముచేయుచున్నవి. వీరిప్పుడు న్యాయోకపరులయియుండుటయు వీనిచే విడితమొవీరియొక్కయు వీరివలె హైదరుములు కరగిన వారగు దక్షిణాఫ్రికా నాయకులయొక్కయు బలముచే వీరిబిల్లు రెండవమారు సభవారి యామోద మందినది. వ్యతిరేకాభిప్రాయము మిక్కిలి తక్కువయైనారు. అచిరకాలములోనే నిది శాసనము కాగలదనియు దక్షిణాఫ్రికా సమస్యయంతటితో నందఱకు గౌరవాస్పదముగ ముగియగలదనియు నమ్ముచున్నాము.

మధ్యపరగణాలకు శాసననిర్మాణ సభను మంజూరుచేయుచు ప్రభుత్వమువారికి యుత్తరవును ప్రకటించియున్నారు. బీరారు మధ్యపరగణాలలో కమిషనుగారి యాజమాన్యమున నున్నను బ్రిటిషు రాజ్యాంగములోనిదని చెప్పుటకు వీలులేనందున నామండలము విషయమై తల్కించుకొనవలసి వచ్చి మధ్యపరగణాల శాసనసభానిర్మాణ మాలస్యమైనదట. ఇప్పుడు తీర్మానించిన దానిని బట్టి మధ్యపరగణాల శాసనములే బీరారు మండలమునకు ప్రవర్తించగలవు. మధ్యపరగణా శాసన నిర్మాణసభలో 25గురు సభ్యులుండరు. ఇందు పదుగురు అధికారులు. ఎనమండు ప్రభుత్వము వారే. నియుక్తులు. వీరిలోనొక్కరు అధికారులుగా నుండవచ్చును. ఇతరు మాత్రము నిర్వచితులు. ప్రభుత్వమువారిచే నియుక్తులగు నెనమండుగురలో మువ్వరు బీరారు మండలమువారు. వీరు మొదట నా మండలములోని ముగిసిపలుకమిటీలు, డిప్టీ కమిటీలు, భూస్వాములు అను మూడు వ్యక్తులచే నేరుకొనబడవలెను. వీరినికూడ నిర్వచితులలోనే లెక్కపెట్టెను అధికారసభ్యులు 15 గురును ననధికారులు పదుగురునుచున్నారు. నిర్వాచక సంఘము లేర్పటచుటకు వేరు వీలు లేనందునను, శాసన నిర్మాణసభ పరగణాకు క్రొత్తదయినందునను అధికారసభ్యులెక్కుడగు నుట యావశ్యకమట. ఇతర శాసననిర్మాణసభలలో అధికారసభ్యులొక్కరెక్కువగు నుండునట్లు కన్నబడియున్నది సాధారణ సమయములలో నదియు నుండ నవసరములేని పద్ధతి యుపక్రమింపబడుచున్నది. క్రొత్తగా స్థాపించు మధ్యపరగణా శాసననిర్మాణసభకు మాత్రము క్రొత్తయావశ్యకత కానవచ్చుట యీ పరగణాల ప్రజయొక్క దురదృష్టమేమో!

కొడగునందలి హల్లెరి ఎస్టేటుకు గ్రాహముగారు మేనేజరు. జనవరినెల 2-వ తేదిని బోరాయను కూలిని మెడమీద చేసువేసి గెంతురు. ఆ కూలి వాడు నేలమీద పడెను. కాని ఏమియును ననక

లేచి నడిచిపోయెను. కొంతకాలమునకు వేరొక కూలి వచ్చి బోరా మృతికొనిన సంగతిని గ్రాహముగారికి తెలిపెను. గ్రాహముగారు తీరగతిని కలెక్టరుకు తెలిపెను. డాక్టరు కలెక్టరులు నచ్చి శవమును పరీక్షించి స్త్రీహాపగులుటవలన చనిపోయినట్లు నిశ్చయించిరి. పంచాయతీదారులును నీసేధాంతము నిజమని నమ్మి గ్రాహముగారు నిద్రోపియని తీర్మానించిరి. గ్రాహముగారు దురాగ్రహ దురుద్దేశములతో చావును గలిగించ లేదనుట నిజమైనను జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించిన బోరాకు అకాలమరణము గలిగి యుండదని యెంచవలసి యున్నది పనివాండ్ర వ్రాణములు యజమానుల యధీనమునందుండు గాన వారు మెలకువతో బ్రవర్తించనందున నిట్టి యుపద్రవములు సంభవించి “పిల్లికి చెల్లాట మెలుకకు ప్రాణసంకటము” అను సామెత నిజమగును.

శ్రీ స్వాతంత్ర్యవాదినుల దాడి నాపు నుద్దేశముతో లండనునగరపు గ్రాండుజ్యూరీ వారొక కొన్ని క్రొత్తసిఫార్సులచేసియున్నారు. శిక్ష తప్పించుకొను నుద్దేశముతో పౌరులయాస్తిని నశింపజేసిన శ్రీలు కారాగారములయందు భజింపక ఆగాత్యముచేసినయెడల నట్టియాగాత్యము నేరమని యెంచి శిక్షించుటకు కారాగారాపున కిధికా వియ్యవలెనట! అట్టి శ్రీలు నశింపజేసిన యాస్తి మొత్తమును వారి యాస్తినుండియో వారి యాస్తి నేని వారైన వారేదైన సొసమునకు సమాజమునకు జేరియుండిన నట్టి సొసముయొక్కయు సమాజముయొక్కయు ఆస్తి నుండియో ప్రాప్తముగ నిప్పుచవలెనట. ఈసలహా యంగీకరింపబడినచో శ్రీ స్వాతంత్ర్యవాదినుల స్థితి దుర్భరమగునెమా. అందువారికి నవీనమార్గములు కరతలామలకములుగదా.

ఆసిబీసెంటుమ్యుగారి కార్యనిర్వాహకశక్తి యుగణ్యమై కన్నట్టుచున్నది. ఈమె జనవరినెలలో కాను స్వీలు పత్రిక ప్రారంభించెను. అది విరివిగా వ్యాపనమందినది. ఇప్పు డింగ్లాండులో నుండుటచే నామె యచ్చట 15 లక్షల వ్యయముపెట్టి బ్రహ్మజ్ఞాన మందిరము కట్టించుచున్నది. మధ్యవర్తులగు కలెక్టరులు లేరు ఇంతవఱకు పనివారలే ఆసిబీసెంటుమ్యుగారి నుండి నేరుగా కొని నిర్వహింప నున్నారు. ఇప్పు డాంగ్ల మండలమున బ్రహ్మజ్ఞాన సభ్యులు 2,280గు రున్నారు. ఆసిబీసెంటుమ్యుగారిచ్చటి ప్రతిష్ఠాపనలను సంస్కరించి బలపఱచి రా నున్నారు. ఈమె వ్యాప్తి, ఈమె శక్తి కొందరు కిరీటధారులకైనను కలహో లేవో?

కోట్ల ఆఫ్ వాళ్లనులోనున్న మైనరు జమీందారులు ప్రస్తుతము వేసవికాలమును ఉత్తమండలమునందు గడుపుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాను మైనరు జమీందారుగారికి నుపాధ్యాయుడును రక్షకుడును నైన సి. జి. లాపేదొరగారి ప్రాజాపత్యమున గత వారమునందు మైనరు జమీందారులు దొకగుట్టపై పందె మేర్పాటు చేయబడెను. లాపేదొరగారికి వెండిగిన్నెను గెలుపొందినవారికి బహముగ నిచ్చుట కేర్పాటునుజేసిరి. గుర్రపడి (Point to point) పద్ధతి నున్నది. బడెను. మైనరు జమీందారులయొక్క గుర్రములను నేమి భారామార్చుండెను జమీందారు శాస్త్రీగారు. కాము నొందినది. పిదప శ్రీకొండా గారి తీరుమానము మిగుల విరాజింప

విదేశీయ తంత్రీ వార్తలు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయులు.

కేపుటౌను జూను 8:— నెక్ పను 1:— దక్షిణ ఆఫ్రికా లో నివసించుచున్న బ్రిటిష్ పౌరులగు భారతీయులకు గల కష్టనిష్ఠగ్రుహలను, ప్రతిబంధకములను తొలగించుటకు స్కట్టు గారు తీసికొనవచ్చిన బిల్లు రెండవమాటు పార్లమెంటుసభలో చదువుటకు నుపక్రమించిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికా కమిషను యొక్క రిపోర్టునుగూర్చి స్కట్టుగారు సభవారికి వివరించిరి. కమిషనువారి సలహాలు కొన్ని కాసనరూపమును దాల్చును. కొన్ని పరిపాలనలో అవలంబింపబడును. బెంజిమెన్ రాబర్ట్సు సనుగానిని స్కట్టుగారు స్తుతించిరి. రాబర్ట్సునుగా రనేక విషయములను తెలియజెప్పినారు. వారిసహాయము లేకపోయిన పక్షమున అనేక విషయములను గూర్చి, ముఖ్యముగా వివాహ విషయము మనశ్చేయి తెలియక పోవును. వివాహ విషయ మగు మామూలు మహమ్మదీయులకు తృప్తికరముగ లేవు. మురిషు దీవులలో మహమ్మదీయులు నాలుగు సెండ్లిండ్లాడ వచ్చునట! ఈ విషయమునుగూర్చి కమిషను నిశ్చయించినారు. స్కట్టుగారి బిల్లులన భార్యలు నిరాశూటముగా ఇండియాకు వెళ్ళవచ్చునుగాని, వారు దక్షిణ ఆఫ్రికాలో నివసించుటవలన సంపాదించిన కొన్ని స్వామ్యములను గోల్పోవలసివచ్చును. ఈ యేర్పాటువలన అనేకచిట్కలు సంభవించునని పార్లమెంటు నందలి నెటాలుసభ్యు లనేకులనుచున్నారని స్కట్టుగారు తెలిపిరి. ఇప్పటి పార్లమెంటుసభ ముగియక పూర్వమే ఈ బిల్లును స్వామ్యచేయుటకు పార్లమెంటు సభ్యులందరూను, ముఖ్యముగా నెటాలు సభ్యులు తగుసహాయము చేయవలయు నని స్కట్టుగారు కోరిరి. ఇదివరకు భారతీయులకు దక్షిణ ఆఫ్రికాలో గలిగిన యిబ్బందులే ప్రస్తుతము కెనడాలో కలు గుచున్నందున చింతిల్లు చున్నారని స్కట్టుగారు సెలవిచ్చి నారు. స్కట్టుగారి బిల్లుకు ప్రతికూలముగనున్న వారిట్లను చున్నారు—మూడు పౌనులపన్ను తీసివేయుటవలన ఇండి యనుల పోటీ అధికమగును. అధికమైనందువలన నెటాలు ఇండియనులతో నిండిపోవును. పన్ను యిచ్చునవలసివచ్చి నందున పూర్వముచాలించి ఇండియనులతిరిగి స్వదేశమునకు వెళ్లుచుండెడివారు. ఈబిల్లువలన బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునకేషిధ లాభములేదు కాని యీ సౌకర్యములు కలుగజేయుటవలన ఇండియను లింకను సౌకర్యములు కావలయునని కోరుదురు. నెటాలు సభ్యులలో నొక్కఁడు మాత్రము యీ బిల్లును సహార్తు చేసెను. తరువాత జేసరలు బోధాగారిట్లనినః నెటాలువారికిబిల్లు వంతముత్రము యిచ్చుమలేదని నాకు తెలియును. గాని వారి అనిష్టము కేవలము వారిచే కల్పింపబడినదై యున్నది. దక్షిణ ఆఫ్రికా, విధిగా ఎప్పుడును, కాంతిని స్థాపించుటకును, న్యాయ మును కలుగజేయుటకును ప్రయత్నించవలయును. దక్షిణ ఆఫ్రికా అనాది నివాసులగు నీగ్రులను గూర్చిన సమస్యకును, భారతీయులను గూర్చిన సమస్యకును, చాల వ్యత్యాసము గలదు. కాని యీ రెండు సమస్యలను ఒకదానితోనొకటి కలిపి కంగారుపడుచున్నారు. ఇది ఎంతయు త్రమ సరికాదు. జన్ ముద్దుగా రుపపాదించిన సవరణులు చేయుటకు వీలులేదు. విశేష సంభ్యాకులగు నెటాలు ప్రజలను అనుమతించి ఇండియ నెటాలు దేశములో ప్రవేశపెట్టబడిరి. కాబట్టి నెటాలు ప్రభు త్వమువారు దక్షిణ ఆఫ్రికా యూనియను దొరసమువారికి ఉత్తరవాదులై యుండవలయును. ఈ బిల్లును స్వామ్యచేయు టకు దొరతనమువారును, పార్లమెంటు సభ్యులును, సర్వవిధ ముల సహాయము చేయవలయునని బోధాగారు మనవి చేసి కొనిరి.

కమిషనుగారి అభిప్రాయము.

నెటాలులోని భారతీయులు రాజకీయమును ఉద్దేశము లతో సమైక్యతీనారు. గవర్నమెంటువై కిత్తిగట్టి స్వామ్య ములు కావలయునని కోరుచున్న నల్లవాండ్రకు లొంగిపోవుట గవర్నమెంటువారికి కేవలము అనుచితము. మూడు పౌనుల పన్ను తీసివేయుటవలన, గవర్నమెంటు ఇదివరకు ఇండియను లకు అన్యాయము చేసినట్లు స్పష్టమగును.

రెంచార్సుండి ఫిట్టిప్రాయము.

నెటాలు సభ్యులగు ప్రజలు మేగ్ గారిట్లనినః— ఇండియ నుల మైపు మూడు పౌనుల తీసివేయుటవలన నెటాలులోని అనాది వాసులగు నీలుమేవనగ్గు మెంటును నిగా పరిగణించి కేవలకొనిరి. వీరి యిచ్చు మున్ను పన్నులనకూడ, తీసివేయు. ఇదిగాక 20 టును కొరసారంభించును

మెగ్గిమెగ్ గారి అభిప్రాయము.

ఇండియను ఇల్లిగ్రేషనుయందు నాకు ప్రేమలేకపోయి నను యీబిల్లును నేను సహార్తుచేయుచున్నాను. చీనాదేశీయుల నలనే భారతీయులుకూడ దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బలవంతులుగ తేబడిరి. ఇండియానుదలి ప్రజాభిప్రాయమును తృప్తికరించి భారతీయుల వీక్షణమునకు తేబడినారు. కాబట్టి యీ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట దక్షిణ ఆఫ్రికావారికి విధియైయున్నది. ఇది వరకే మండుచున్న మంటలో తిరిగి కట్టెలువేయక, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు, దక్షిణఆఫ్రికా పార్లమెంటువారు చేయగలిగినంత సహాయము చేయవలయును.

నెటాలువారి నిరోధము.

ఈ బిల్లును నెటాలు సభ్యులు కొందరునిరోధించినారు. మూడు పౌనుల పన్ను తీసివేయుట నెటాలువారి కంతమాత్ర ము యిచ్చుమలేదు. వారి నిరోధమున కిదియే ముఖ్యకారణము.

ఒక సవరణ.

నెటాలుసభ్యుడగు జెన్ ముద్దుగారిట్లనినః—ఈబిల్లు ము ఖ్యము నెటాలుకే సంబంధించియున్నందున ఈబిల్లు విషయ ములను నెటాలుప్రజలకుబోధపడునట్లు తెలియజేయువరకు పార్లమెంటు వాకిబిల్లును కాసనముచేసి భారతీయుల కష్టములను తొలగించుటకు ప్రయత్నించదు అనుసవరణ నుపపాదించి.

నిరాకరించుట.

దక్షిణఆఫ్రికాలోనున్న భారతీయ ప్రజానాయకులు భయంకరముగ కలవరకారులు. వీరిని ప్రవాసములకు పంపవలసి యుండెను. అనిచెప్పచు, స్కట్టుగారిబిల్లును నిరాకరింప వల సినదని నైకియ్యగారు సభవారినికోరిరి.

మందు రానియ్యకద్దు.

భారతీయ కూలివాండ్రకుండు నెటాలులోనికి రాకుం డునట్లు ప్రతిబంధకము లేర్పరచుటకును ప్రస్తుతము ఉన్న వారు ఇండియాకు వెళ్లిపోవునట్లు రెగు ప్రేరేపణచేయుటకు, బాయిడెల్ యను, కూలివారి ప్రతినిధిసభవారిని కోరెను.

జేసరలు స్కట్టుగారి జవాబు.

జేసరలు స్కట్టుగారు జవాబు చెప్పచు యిట్లు నడి విరి:— చాలకాలమునుండి జరుగుచున్న దక్షిణఆఫ్రికా పోరా టమును, ఈ బిల్లు మర్యాదగా పరిష్కరించుచున్నదని భార తీయ వాదా వ్రతీకలు వాకొనుచున్నవి. ఇండియనులను నెటాలు నుండి పంపివేసి నెటాలును చిత్కలనుండి తొలగించు టకు యూనియను గవర్నమెంటువారు అన్ని విషయములను ప్రయత్నించెదరు. అవసరముగ పక్షమున ఇండియనులు, నెటాలునుండి వెళ్లిపోవుటకు, తగిన ప్రేరేపణ చేయబడును.

సవరణలను నిరాకరించుట.

సవరణలన్నియు నిరాకరింప బడినవి. బిల్లు రెండవ మారుపాఠ్యపైసది. 60 మంది సభ్యులు అనుమతించుగాను 24 గురు ప్రతికూలురుగాను వుండెడి.

మెక్సికోసంధిస్థితి.

లండును. జూను 8:—టాంకికోయొద్ద స్థితి కలన సంధివివాదకమున సహీసమస్య యొకటి యుత్పన్నమైనది. తిరుగుబాటు జనులు యుద్ధము నిలుపుచేయుట కంగీకరింప నందున వారికి కేసుచున్న యాయుధ సామగ్రిని నిరోధించు చున్న ఛెడరలులకు సంయుక్త దేశము నారాటంకము కలుగ జేయకూడదు. నయాగరాయెద్దనున్న ప్రతినిధులు స్థితికరు లనుకూలముగా లేవనుచున్నారు. ఈలోగా టాంకికోయొద్ద నున్న సంయుక్తదేశ యుద్ధనావలు ఛెడరలువారి నాకలను వెంటాడించు చున్నవి. సివరలును నావికులనుండి పునాకులతో ముట్టడింతురను భయమున తిరుగుబాటు జనులను కోటలకట్టు చున్నారు.

సంధి కుదుర్చుట.

మెక్సికోపట్టణము 8:— నయాగరలో సమాజేశమై అమెరికా మెక్సికో దేశములకు సంధి కుదుర్చవలయునని ప్రయత్నించుచున్న, మధ్యవర్తులు “అంజిల్లా” స్త్రీమరునుండి ఆయుధములు దిగకుండ నాపుటకు ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలిసినది. కాబట్టి టాంకికోపట్టణము ముట్టడిలో లేదని హాగ్ గారి ప్రభుత్వము అనగా మెక్సికోప్రభుత్వము ప్రకటించినది.

క్రెంచిదేశపు మంత్రి వర్గము.

లండును 9:—క్రెంచిదేశములో మంత్రివర్గము నేర్పర చుట కురిబాటుగా రామోదించినారు.

చేపల పడవలు మునుగుట.

లండును9:—క్యెల్క్—ప్రస్తుతికరు ఉత్తర భాగ మున చేపలు పట్టేవారి పడవలు నలువది ఈపానులన మునిగి నవి. 20మంది చనిపోయినారు.

రత్నకవైస్యము.

లండును జూను 8:—రాబోవు రత్నకవైస్యముయొక్క కాంక్షను సందర్భములో జేసరలు బ్రూమువెల్ బూతుగారు నేను బక్కింగుహాము మందిరములో రాజుగారిని దర్శించిరి.

రాజుగారి సానుభూతి.

లండును జూను8:— జేసరలు బూతుగారు రాజుగారి దర్శించినప్పుడు, రాజుగారిట్లనినః— రత్నక వైస్యాధికారుల స్వాగత్యమును వెల్లడించు కార్యములకు నే నెప్పుడును సంబోధించినాను. రాజుగారు కాంక్షను కోకసంజేశమును బంపిరి.

క్లిప్టింగుగారు.

లండును జూను 8:—రడ్డుయార్డు క్లిప్టింగుగారు బార్డును లేపక్షమున పార్లమెంటు సభ్యులగునందుటకు ప్రయత్నించ మని చెప్పినారు.

చీనావారికి అప్పు.

లండును జూను 8:—పీకింగు—చీనాదేశముయొక్క ఆర్థికసంక్రమి నేను ఇట్లు చెప్పినాను:—యూరోపుఖండము నందలి అయిదు ప్రభుత్వములయొక్క వ్యాంకర్ల సంఘముచీనా దేశమునకు 80 లక్షల పౌనుల అప్పును నూటికి 5 చొప్పున వడ్డీకి యియ్యవలయునని ఆలోచించుచున్నారు. ఇదివరకు చీనాదేశమువారు కరెన్సీ ఆగ్యునితేవనుకు అప్పుపుచ్చు కొనియున్నారు. ఈఅప్పుపద్ధతుల ననుసరించియే తిరిగి యిప్పుడు అప్పుతీసుకుందురు. ప్రస్తుతము చీనాకు 2500000 పౌనుల చిల్లర అప్పులుగలవు. ఈ అప్పులు పరదేశములలోని వ్యాంకర్లవద్దను చీనాదేశములోని వ్యాంకర్లవద్దను తీసుకొనియున్నారు. ఈ చిల్లర అప్పులను తీర్చుటకేతిరిగి అప్పుచేయుచున్నారు. ఉప్పు వలన చాల ఆదాయమువచ్చునను ఊహము జూచుకొని తిరిగి అప్పుచేయుచున్నారు.

నూఢాను.

ఈసకముపజునీరు కంకెనీవారును స్రాముఖ్యములగు రెండు ఆంగ్లేయ వక్త సంఘములును, నూఢానుయొక్క ఆర్థికభాగ్యమును వృద్ధిచేయుటకై కావలసిన ద్రవ్యమును వెచ్చించుటకు ఒకవంబడిక చేసుకొన్నారట. ఈ ఒప్పందము ఆంగ్లేయులదే యని తెలియవచ్చుచున్నది. ఖరీదసంబంధ ప్రైవేట్టు అధికారములన్నియు, ఈ ఆంగ్లేయసంఘమునకే యియ్యబడినవి.

త్రిత్తరహిత వాదాపరీక్ష.

లండును జూను 8:—రెంత్రిహిత వాదా సంఘము వారు వోరవమువారు జాతీయ పరిక్షాసంఘము నొకదాని నేర్పరచి టనా, యుద్ధనావికా శాలలు కన్యాగారము వీని ఆఫీసు వీరితో కలసి పనిచేయింప వలయుననియు 18లహాని చ్చిరి. ఈ సంఘము నందనేక కాళలకుండి ముల్లేము 12 గురు సభ్యులుండ వలయును.

రాజభవనమునందలి దొంగ.

లండును జూను 8:—బక్కింగ్హాం రాజభవనమున వరెట్టు చేయుబడిన క్లిప్టరు చాలయర్యా దనువనియు, స్పృహకల్లోల ములచే బాధపడుచు నీతనుత్రాగి తెలివిరహితుడగా నిట్టికచ్చె ననియు కోర్టులో పేదరుచెప్పెను. శ్రీ స్వార్థిత్వ వాదనల నోడించుట కట్లుచేసితిని ముద్దాయి ఒప్పుకొనెను.

హిందూ దేశపు కేయాకు.

లండును జూను 8:—హిందుదేశము నందలి తేయాకు కంకెనీల నారిప్పను పండి రిపోర్టు కలన, హిందూదేశము తేయాకు స్పృశికి చాలయనుకూలముగ నున్నదనియు, పోయిన సంవత్సరము యొక్కయు ప్రస్తుతకాలము యొక్కయు స్థితి తేయాకు అమ్మకమును మార్చివేసిన దనియు టైముపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఛాలు మాత్రమేమీయు తప్పులేదు.

ప్ర్యావృణావికలు.

లండును. జూను 8:—సర్ వాచింపెను స్విలుగారు టైముపత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు. బ్రిటిష్ నావికలు జపాన్ దోమునందలి కర్తకమునకు ప్రవేశము లేకుండ కేయ బడిన జపాను నావికులు ఆంగ్లేయుల క్రిందనున్న రెంగును కల కత్తా పీఠమున వక్తకముచేసి కొనుచున్న నూట నిజమేకాని యింగ్లీషువారికిది ఇయ్యవలెనను ప్రాంతపుల కుపకారకమగు గొప్ప సముద్ర వైస్యము కలదేశమువారి పానికా వక్తకము నిర్వాహకము ప్రజుగుట సహజము ఆంగ్లేయులు ప్రాప్తు

సముద్రములనుండి తమ నావికలను తీసివేసి కొన్ని దును జపానువారి బలముగలగా నున్నది. కాని జపాను వారిలోగల వైశ్రాంతిలనే ఆంధ్రయులు ప్రాచ్యభాగమున నావికా వైద్యమును ప్రాప్తగా తగ్గించు కొనుటకు పీలయ్యెను.

ఇంగ్లాండు వర్తకము.

లండను. జూన్. 8 మే నెలలో 2176029 పౌనులు దిగుమతి తక్కువయ్యెను. ఎగుమతి 1807072 పౌనులు తక్కువయ్యెను. ప్రధానముగా నావార పదార్థములు పోగాకు, ఉన్ని దిగుమతులలోను, యనుము, ప్రత్తియుగుతులలోను తగ్గినవి. ఎగుమతిలో ప్రత్తియుక్కువ యైనవి.

ఆఫ్ఘేనియా అల్లరులు.

లండను. జూన్. 8:—దొరతనమువారి వైద్యములు దివాన్యైద్ద తిరుగువాటు వారిని ముట్టడించి యోడించినది డివాన్ నుండి వచ్చిన రెంటికలన తెలియుచున్నది.

కనడాలోని బ్యాంకు.

లండను జూన్. 8:—అగ్రర రాక్రెస్సెలు ప్రధానభాగముగా నున్న కనడా యెస్సెవారు సామ్యుచెల్లించుట నిలిపివేసినది.

ఎక్రెస్ ఆఫ్ ఇంగ్లాండు ప్లేమురు.

మాంక్రెస్ 9:—ఎక్రెస్ ఆఫ్ ఇంగ్లాండు ప్లేమురుకు నిర్దేశ విపత్తులో చనిపోయినవారిని నీటిలో మునిగి వెతుకుట ఒకపవర ప్రయత్నించుచున్నది. దొరకైన శవముల నావ్రావకములు పూసి, శవములు చెడకుండ క్యైదెక్కుకు సంప్రదించు. శవములను భూస్థావితము చేయుటకు, కావలసిన వారికెడియను ఫిషిక్కు కంపెనీవారు ఏర్పాటు చేసినారు.

చెళియ తంత్రీవార్తలు.

మైనూరు ఆర్థికసభ.

మైనూరు జూన్. 8:—దొరతనమువారి భూగర్భశాస్త్రజ్ఞుడగు డాక్టరు సిక్స్టె గారును, నిరువురు యూరోపియనులును, సుపర్యసింపిరి. పీమ్మట, డి. వేంకటరామయ్యగారిచే “పంటల నిమిత్తము. దాహాదకనిమిత్తమున, నీటి సమపాయమును నృచేయుటకై నూతులను త్రవ్వించుటకును, ఇందుకుగావలసిన యుపకరణములను గొనుటకును, పనువులకును, మనమ్యులకును నిగంత నీరు దొరకక దాదాపనుచుండుటచే నూతుల త్రవ్వించు నవ్యోగముల నియమించుటకు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. అని యుపపాదింపబడిన తీర్మానము సభ్యులలో చాలమందిలనంగీకరింపబడినది:—మైనూరు పట్టణంపుమున దొరతనమువారు కొంత ద్రవ్యసహాయము చేయవేడుచు మతియొకతీర్మానము గావించబడినది. మలబరీతో ఎలనుచేయుటకు గావలసిన సదుపాయము చేయవలయుననియు, బజారుధరలకు పట్టుగ్రహములను పట్టు చేయవలయుననియు, తీర్మానముచేయబడినది. 50 లక్షల రూప్యములు వెచ్చింపబడిన మారికకో వీరి జర్నలును ప్రాప్తికొంద భూమిని ఆధికముగా సేవ్యముచేయుటకై ప్రయత్నింపవలయుననిరి. ఫలహారములను సభ గొంతసేపు నిలిపివేయబడి తిరిగి మధ్యాహ్నము సమావేశమయ్యెను. అప్పుడు చెరువులలో మేబరుమైన చెరువులను భేదము తీసివేయవలయుననియు, దీనివలన మైనూరు చెరువులు శిశ్నయంచుండుచున్నవనియు, రయతులు వీని మరమ్మతునకు బూనుటలేదనియు, నొకతీర్మానము చేయబడినది. సాయంకాలము యువరాజుగారు సభ్యుల క్షేమమును విందుచేసినది.

మహారాజుగారి జన్మదినము.

మైనూరు జూన్. 8:—మహారాజుగారి జన్మదినోత్సవ గౌరవాగ్గా దివాన్ గారు విందుచేసినందున సిక్స్టిరోజున ఆర్థిక మహాసభ జరిగియుండలేదు. సభ్యులందఱు విందునకు విచ్చేసినది.

తిరిగి సభనాడుట.

తిరిగి 9 వ తేదీని సభ సమావేశమైనది. కెన్సెలరు విక్రయించు శాలలను స్థాపించువారికి నలహా: కెన్సెలరును, మంచినార్థముల సేర్పాటుచుటకును, బట్టిలలో (100) పొలము నష్టము చేయించుటకును, గవర్నమెంటువారి కార్యముతో స్థాపించబడిన శాలలను తనిఖీచేయుటకును, మండ్లిగడి యావులను సృష్టిపజుచుటకును అయిదు సంవత్సరము: కలకు నొక

శాస్త్రజ్ఞుని నియమించ వలయునని సి. స్క్రీనివాస రావుగారికి తీర్మానము నుపపాదించిరి. వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షుని యజమాన్యముక్రింద నిట్టిశాల నొక్కటి బెంగులూరులో స్థాపించు నిమిత్తమై దొరతనమువారు 19300 రూపాయలను మంజూరు చేసినటుగా నారాయణ అయ్యంగారికి యుత్తరవును జదివి వినిపించిరి. తుదకి తీర్మానము అంగీకరింపబడినది కాదు.

అన్నమా నాస్సుదని పట్టుకొనుట.

కలకత్తా జూన్. 8:—ఖగేంద్రనాథ దాసుఅనువాడు జీవనాధార మేమియు లేనివానివలె తిరుగుచున్నందునను, పోలీసువారు అడిగినప్పుడు తన స్థితిగతులను గూర్చి తృప్తికరముగ చెప్పలేక పోయినందునను, పోలీసు వారతనిని అరెస్టుచేసిరి. వీనిని నేడు లాల్ బజారు పోలీసు కోర్టులో స్విన్ హో గారి ఎదుట బెట్టిరి. కలకత్తా పోలీసు సిబ్బందికి చేరిన కానిస్టేబిలు ఒక్కడిట్లు చెప్పెను. మలాంగవీధిలోని 4-3 నంబరు ఇంటిని కోడనచేయుచు చుండగా జినిస్ బాబుయనువాడు ఒకకాగితముల కట్టును కిటికీలోనుండి బయటికి సారవేయుటను నేను చూచినాను. తరువాత నీ కాగితములు టెగార్తు గారి కియ్యబడినవి. ఆ ఇంటిలో కైలేంద్రబాబును కూడ జూచినాను. 500 రూపాయల చొప్పున ఇద్దరు జామీనుగ నుండుటకు కోర్టు వారంగీకరించిరి. విచారణకు వాయిదా వేయబడినది.

బారా నాగూరు కుట్రకేసు.

కలకత్తా జూన్. 8:—బారా నాగూరు కుట్రకేసు విచారణ హేష్టింగ్సు భవనములో పాంతునగారి సమక్షమున నేడు తిరిగి ప్రారంభమైనది. ప్రస్తుతమాలోచనలోనున్న ఇంటిని జనవరి 27 వ తారీఖున శోధా చేయుట, ఆయుధములు, ఇతర పరికరములు కనుపడుట మియాబహరు నాధుని అరెస్టుచేయుట, గూర్చియు కలకత్తా పోలీసు సిబ్బందిలోనున్న డెన్ హోము గారు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము విచారణలో నున్న ఇంటిని పోలీసు అధికారులు కాపలాచేసి ఇంటిలో ప్రవేశింప యత్నించిన వారిని అరెస్టు చేసినారు. ఖగేంద్రనాథ చౌదరి యాలాగుననే అరెస్టు చేయబడెను.

తుపాకులను తయారుచేయు కంపెనీయగు టాడ్ రాద్దాకంపెనీవారు యాకేసులో చూపించిన ముక్కలు తుపాకులలోని భాగములుగా ఉపయోగించుచున్నవని సాక్ష్యమిచ్చినారు. ఇంక కొందరి సాక్ష్యము పుచ్చుకొన్న తరువాత కేసుకు వాయిదా వేయబడినది.

కోకయిను బొమ్మలో దొరకుట.

కలకత్తా జూన్. 8:—బొమ్మ గుట్టములో కోకయినును దాచినందుకు ఇన్ టెల్లిలో మిడిల్ డిగ్రీ 10వ సంబరు గృహములో నికరించుచున్న సీ, బర్గేయను యూరోపియనుని పట్టుకొనిపోవినవారిని బెట్టిరిగద! ఈ కేసునేడు సీల్డా పోలీసు కోర్టులో ప్రారంభమైనది.

బొమ్మ గుట్టములోనున్న కస్తువును గవర్నమెంటు రసాయన పరిశోధకునికి బంపగా, అది కోకయినుగాదనియు పాడుముగా కొట్టిన సీమసున్నమనియు, ఈ సీమసున్నపు పాడుమును ఆనేకసార్లు కడిగి పరిక్షింపగా కోకయిను కలిసి యున్నట్లు చూచాయగా తేలియచున్నదనియు, చెప్పిరి. ఈ కేసు ఇంకను సాక్ష్యము పుచ్చుకొనుటకు 11వ తారీఖుకు వాయిదా వేయబడినది.

సరస్వతీ విద్యాలయము.

కలకత్తా జూన్. 8:—కాక్రేలు ప్రభువరుడు నేడు సరస్వతీ విద్యాలయ భవనమును తేరచుచు, ఒకరి ప్రేరేపణ తోపందే తమంటే తామే 600000 రూపాయలను చండా వేసి సరస్వతీ విద్యాలయ భవనమును కట్టించినందుకు కలకత్తా మరాఠీలకు వందనములు, అనిపిడబిరి. ఈ విద్యాలయము ఇప్పటికి 13 సం॥ క్రింద స్థాపంపబడినది. ప్రస్తుత మీ విద్యాలయములో 900 మంది విద్యార్థులున్నారు.

వైద్యశాఖా సమ్మేళనము.

సిమ్లా. 8:—బంగాళము అస్సాములలోని యుద్ధ్యోగియుల సదుపాయముల కొఱతే రెండు రాష్ట్రముల వైద్య శాఖలును కలిపి వేయబడు పద్ధతి యొక్కటింగీకరింపబడినది. తమరాష్ట్రములో 5 సంవత్సరము లుద్ధ్యోగము చేయువరకు బెంగాలునైన అస్సాములో నైన యీ మార్పునకు ముందు ఉద్ధ్యోగము లేయబడినవారు రెండవరాష్ట్రమునకు మార్పబడ కూడదని నిశ్చయింప బడినది.

కాలనూనము.

సిమ్లా జూన్. 9:—అరేబియన్ సముద్రమునందు ప్రారంభమైన వర్ష పవనమువలన పడమరతీరమున గొడ్డిగావర్షము మరియుచున్నది. పంజాబునందలి కల్లాలము నశించినది. పశ్చిమోత్తర భాగమునందు కొద్దిగ వర్షముపడినది. కాని, ఉష్ణపరిమాణము హెచ్చినది. లోయరు బర్మాలోను, ద్వీపకల్పము యొక్క పడమరతీరమునను హైందరావారున కుత్తరమునను, బెంగాలు, బీహారు, సంయుక్త రాష్ట్రములలోను, సింధు, రాజపుత్రస్థానము, బీరారులలోను వర్షము సామాన్యముగా మరిసినది అస్సాము, ఒరిస్సా, ఫోటానాగపురము, మధ్యరాష్ట్రములు బాంబాయి, డక్కనులలో జల్లులు పడినవి. వర్షములోయరు ఇంధలో అధికముగా మరియును సంయుక్త రాష్ట్రములందలి పశ్చిమోత్తరమున తగ్గను.

బాంబాయి మునిసిపాలిటీ.

బాంబాయి జూన్. 9:—ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీయరు మెకి సక్ గారును, డిప్యూటీ ఇంజనీయరు మాగాజ్ గారును సెలవు విూద నిండ్లాండునకుబోయిరి. ఆధునిక పద్ధతుల ననుసరించి ఒక “తచేల”ను నిర్మించువిషయమై మెకిసక్ గారు విచారణచేయుచున్నారు. దుమ్ములేవకుండ కొన్ని ద్రావకములు మొదలగు వానిని వేయవలయుమై కమ్మిషనరుగారు వ్రాసిన రిపోర్టును దాఖలుచేయుదురు. చెత్తమాడ్చుటకై ఒకయంత్రమును కొనుటకై కోరుదురు. బాంబాయి అగ్ని ఉపద్రవముల విషయమున విచారణకువచ్చును. ప్రత్తిని నిలువజేయు కొట్టులను లయిసన్సు చేయుటకయి కోరుదురు. పట్టణములోని అనారోగ్య ప్రదేశములను మునిసిపాలిటీవారు బాగుగ చేయించు నధికారమువిషయమై యోచించుటకేర్పడిన కమిటీవారి రిపోర్టు కూడ దాఖలు చేయబడును.

బాంబాయి హైకోర్టు.

బాంబాయి జూన్. 9:—వేసంగి సెలవులు రెండు నెలలు పూర్తియైనందున నిన్నటిరోజున హైకోర్టు తిరిగి సమావేశమైనది. స్వీటీబ్యాంకు లిక్విడేటరు బ్యాంకునీతిగతుల గూర్చి బుక్ రహస్యపు రిపోర్టును జస్టిస్ మార్క్ యడ్లుగారి యొద్ద దాఖలు చేసినాడు.

బాంబాయిలోని కాలసిత్తి.

బాంబాయి జూన్. 9:—ఇచ్చటికాలమానమును బట్టి వర్ష పవనము ప్రారంభమైనాములు కనుబడు చున్నవి. సముద్ర కల్లాలము హెచ్చుచున్నది. నిన్నటిను భ్యావ్నమునను రాత్రియు కొద్దిగా వర్షము కురిసినది. అరేబియన్ సముద్రములో వర్షపవనము ప్రారంభమైట్లు స్త్రీమరుల మనమ్యులు చెప్పుచున్నారు. సిమ్లాలోని వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుని యొద్దనుండియు వర్షపవనము ప్రారంభమైనట్లు తెలిగ్రాము వచ్చినది.

దూదియంత్రశాల తగులబడుట.

బాంబాయి జూన్. 8:—బాంబాయిలో కాలాచాక్కి రోడ్డు మీదనున్న లక్ష్మీదూది యంత్రశాలకు నిప్పుముట్టుకొని తగులబడి పోయినది. దాదాపుగ 40 వేలరూపాయల నష్టము వచ్చినది. మిల్లు భీమాచేయబడినది.

శిల్పీ కుట్రకేసు.

శిల్పి జూన్. 8:—ఈరోజున వ్రాడ్వోగారు తిరిగి అత్రావరును కొన్ని నిమిషములు పరీక్షించిరి. తరువాత అడ్మినిస్ట్రేటోరు నూపరింబెండ్లెంట్లు వెట్టిగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకొన బడినది. ఆమీరుచందు ఆఫీసులో కొన్ని కవర్లు దొరికినవి. వీని యందుంచబడిన పత్రములందు రాజకీయ కార్యములందు విప్రప్రయోగము గూర్చి వ్రాయబడినది. కాకిఫోర్మియా విశ్వవిద్యాలయపు పాడిఅక్షరములుగల ఒక ఉత్తరముకూడ నుండినది. ఉరుదూలోను, గురుముఖిలోను ఖాధరు అనుపత్రిక బయలుదేరినట్లు దీనిలో వివరించె.

మహమ్మదీయ రాజగ్రోహి.

సిల్ హెట్టు జూన్. 8:—రాజగ్రోహి వ్యాపనమునకై విచారింపబడుచున్న కజీముద్దీన్ హల్లాదగ్గర వేయరూపాయల జరిమానా తీసికొని విడుదల చేసారు క్లర్కు మిరాజీదారు లీయకున జామీనుగావచ్చిరి. (దనములు.

హైదరాబాద్ నా గ్ల

సిమ్లా 8:—పుసా రెవెన్యూలు, జవరలు సున్నోర్లు వి. ఎమ్. చక్రతానుండి సిమ్లాకువచ్చినప్పుడు కల్లిన జ్వరము బసాంగీకార్యముల వలన నిన్న రాత్రి సిమ్లాలో మూల పంతులుగా

శ్రీస్వాతంత్ర్యవాదియలు

ఈజుగారు ఆర్థికపాటునుండి వచ్చి సాధనమునందుండిరి. అనుమానాస్పదలను లోనికి దోనియ్యకుండ దారులలో పోలీసువారు కావలి యుండుచిరి. ఇటుండగా నల్లరు శ్రీలు లోనికిపోయిరి. వీరందఱు ఒక్కనియ్యదులు ధరించి మామటకు గంభీరముగా నుండిరి. ఇంకొకరు కొంచెమువయసున నెద్ద. నిగనిగలాడుచుండిన నల్లనిదుస్తులు. చిన్నలోపి. ఇదియు నల్లనిదే. మెఱుమెఱు లాడుచుండిన తెల్లని యీకలు టోపియండి వేలాడుచుండెను. పాంతుహర్నుటు అమ్మ! పాంతుహర్నుటు అమ్మ! అని యెవరో యొకరు పోలీసువానికి మెల్లగా చెప్పెను. కాని యామాట లక్షకు నమ్మినాడుకాదు. అంతట నీ నల్లరు శ్రీలు నావలికిపోయిరి. శ్రీలు అక్కట నలుగురు శ్రోశికొని మఱియొక దారిని బడిరి. కాని పోలీసువారు కదల నియ్యలేదు. వెనకకు నెట్టిచేసిరి. తిరిగి ముందుకు పోయిరి గాని సాగ నియ్యలేదు. మాడవసారియు నట్లే చేసిరి. అంతట పాంతు హర్నుటు అమ్మ నెరిగిన పోలీసు ఇనపెట్టరు మెల్ల యును వెంటనే ఆ మెయెద్దకు పోయెను. ఈ యనవెనకనే ఇరువురు పోలీసుభటులుకూడ పోయిరి. శ్రీస్వాతంత్ర్య) వాదియలకును పోలీసువారికిని చేతులు కలిసెను. తరువార ఇనపెట్టరు రాల్చు పాంతుహర్నుటు అమ్మకు పిల్ల నెత్తుకొనినట్లేతుకొని బండి ఏమి లైమె పోవుచుండెను. ఆ దగ్గరలోనే అపిప్టెటు కమిషనరు కొనుగూరి మోటారుబండి యుండగా, దానిలో దీసికొని ఆ కూరుచుండ బెట్టెను.

అక్కరగారు ఎత్తుకొనిపోవునపుడు పాంతుహర్నుటు కంఠమో ఆహ్లాదకరముగ నుండినదట 'మందిరగుమ్మము దగ్గర పట్టుకొంటి. ఇదిచూచి చాగుగనుచు. ఈసంగతిని రాజుగారికి తెలియజేయుదు. అని పోలీసువారితో చెప్పెను. పాంతుహర్నుటు అమ్మ! అనాలోగ్యకారణమున జెయిలునుండి విడుదల చేయబడినదగుటచే వెంటనే యీమెను హోలోవే జెయిలునకు గొనిపోయిరి.

ఈలోపున మోటుపార్కుముల కెదురుగా వెల్లింగు ట్ ఆర్థికదగ్గర నెద్దగంధగోళము జరుగుచుండెను. సుమారు నూర్గురు శ్రీలు గ్రోవవీరవోటదగ్గరకు పోయిరి. కాని దాని తలుపులు మూసియుండెను. జంతులేక ఒక్కొక్కరే ఆ యిరువురువల వెళ్ళి లోనికి నుముకు సాగిరి. ఇంతలోముగ్గురు నల్లరు పోలీసువారుకూడ వచ్చిరి. ఏమిచేయుటకు దోచక యీ శ్రీలండు కలవరపడిరి. వీరిలో కొందఱు పురుషులుకూడ వేరి అల్లరిచేయసాగిరి. ఒకడు పోలీసువారి గుట్టెకు నెమును పట్టుకొని దొడ్డనముచేసెను. దానినినుండినవా డెంతట కి త్రివి దీసి వారిచేవివీదను, భుజమువివీదను నొకదేవువేసెను. ఈ శ్రీ రెంతవో అల్లరిచేసిరి గాని పోలీసువారేమియు అనలేదు. ఏమియు నాగ్రహము చెందలేదు. ఒకకొక్కరినే పట్టుకొని పోయిరి. అంతట శ్రీలకు మిలిలేని యాగ్రహమువచ్చెను. కొందఱు కర్రలు నెట్టికొట్టిరి. మఱి కొందఱు రాష్ట్ర పెట్టిబాదిరి. వేలకొందఱు దిన్న చిన్న కట్టలు తెచ్చి పోలీసువారి గుట్టెముల జీనులను, కట్టెములను కోసిరి గుట్టెములలో నొక దానికి మెడవై గాయము ఒక నెలిసది. ఇట్లు గడ్డిచేబరుచుచుండగా ఎవరో ఎక్కువగుడ వచ్చు పోలీసువారివై ఆతినిని రంగులో మంచి వేసిరి. ఇంకొకని మీద పచ్చరంగు ను చల్లిరి. కాక పైబాలు ఏ ననును కిస్తో నెత్తి మీద గట్టగా అడుగు వేలిని తప్పి పడిపోయెను. పోలీసు వారెంత వారిదివను, వారియల్లరినుండి మఱులెదు. విధిలేక వీరిని ఆరెప్పు చేయవలసివచ్చెను. పండ్లెందుమందిని ఒట్టి ఆదగ్గర నున్న ఒకచిన్న స్త్రీనులో వేసిరి. వీరందఱు నచటవేరి కట్టికి లను, తిలుపులను, అద్దులను వగులొట్ట నారంభించిరి. వీరి పోరు వడలేక వేలొక గ్గలునకు గొనిపోవలసి వచ్చెను. ఒక్కొక శ్రీ వెంట నిరమగు పోలీసువా రుండిరి. పోలీసు వారున, శ్రీలును నీధిలో పోవుచుండ మామట కంఠమో వివోదముగ నుండెను. పోలీసువారిలో లోపలు పోయినవారు కొందఱు. ఎన్న పచ్చంగులతో మెగముల్నియు పూయించినవారు కొందఱు. ఇక శ్రీలయనగ్గయు నిర్దియుండెను. వెల్లింగులు విరువపోయిరి మెగములన్నియు కండినాయును. మెల్లమున 77 మంది పట్టుకొనబడిరి. వీరిలో ముగ్గురు మూర్ఖులు పురుషులు. వీరందఱు మేడన్స్ లిగాకంఠము కొని పో బడిరి.

ఇదిట్లుండ, లవువరంగులమేడను పోలీసువారు కోధించి అయ్యగారు శ్రీలను బట్టుకొనిరి. వీరిమెద్ద ముగ్గురు లగు ప్రభువులుగొన్ని చోరనపే. ఇదిగా 20 టువుల చిన్న

చిన్న రాళ్లు, మాడుసుత్తులు, నొక కత్తికూడ గనుపడెను. అమలునాడు వీరందఱు సరబాట్ డిక్టేసన్ గారియెద్ద విచారణకు నెట్టిబడిరి. కొందఱు జరిమానాలు విధించిరి. కొందఱుయెద్ద బామిన ప్రచుకొని విడుదలచేసిరి. వీరిలో నొక యామె కోపముపట్టబాలక మేజిస్ట్రేటు గారిపై చెప్పను విసరివేసెను. అది వారికి లగులెదను. ఈమె చేసినయల్లరికి మితిలేదు.

ఆంధ్రజాతీయకలాశాల-మంత్రివర్గము.

ఈసంవత్సరము డి. ఏ. ఆనందమంత్రి ఉత్తీర్ణులైన ముగ్గు శ్రీ. గుండుమొల్ల వదానాధ్యక్షగారు ఆంధ్ర జాతీయ కలాశాలయందు యావత్ భిక్షులైన యువభాగ్యయులు గా వేరిని తెలియజేయుట కెంతయు సంకల్పించుచున్నాము. వీరు ఆగ్రహరికులును భాగ్యవంతులునై యున్నారు. వీరికట దక్షిణాగ్రాహిని మనవాడట 500 గూఢాచులను చంపా నిచ్చి తమ యువారసాహాయును జేలియబడి యున్నారు. ఇట్టివారు కలాశాల కుచితముగ పనిచేయ గూరుకొనుట యెంతయు కొనియాడ తగియున్నది.

ఎడియరాంధరు ఎమ్. ఏ. పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులైన మ. రా. శ్రీ. కోనసీతా గామాగారు పూర్తిగా దేశమువచ్చి ఆంధ్రజాతీయ కలాశాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా జూలై 15 తారీఖున నుండి పనిచేయ బూతుకొనియున్నారు.

ఆంధ్రజాతీయ కలాశాల వేసవికాల నెలవులైన తరు వార జూన్ 15 వతారీఖుననుండి పరిపూరంబు నున్నది.

వాతావరణ పీఠ

1914 సం జూన్ నెల 8 వ తేది

ప్రదేశములు.	జూన్ 8 వ తేది	కడచిన 24 గంటల		వర్ష పాతము.
		అల్ప, వీడెను ఉష్ణోగ్రత.	అల్ప, వీడెను ఉష్ణోగ్రత.	
గోపాలపురము	29.581	90.0	82.9 ...	10.36 3.58
వాల్తేరు	29.608	93.2	81.9 ...	4.84 4.18
కాకినాడ	29.610	105.9	82.8 ...	6.63 2.39
బందరు	29.630	108.5	86.2 ...	3.70 2.86
గుంటూరు	...	107.7	87.0 ...	3.37 ...
నెల్లూరు	29.671	105.5	84.2 ...	2.34 1.37
మద్రాసు	29.688	108.0	83.7 ...	2.28 2.21
కడప	29.731	103.2	82.5 ...	1.94 1.73
నాగపట్టణము	29.715	108.5	79.1 ...	1.89 2.78
కొలంబూ	29.802	83.1	81.2 0.01	19.34 23.27
తిరువనంతపురము	29.808	83.8	77.0 ...	15.89 17.56
కొచ్చి	29.817	87.9	76.2 0.10	17.21 23.59
కల్లికోట	29.796	86.3	79.0 ...	10.49 19.74
మంగులూరు	29.788	84.7	76.1 0.09	6.11 16.05
బొంబాయి	29.705	93.0	82.4 ...	0.27 3.32
హైదరాబాదు	29.658	99.5	78.0 ...	2.72 2.93
అనంతపురము	...	99.6	76.1 ...	1.41 3.10
బళ్లారి	29.731	101.0	77.3 ...	1.66 3.59
కిర్కూలు	29.746	101.5	79.4 ...	2.26 2.23
కడప	29.725	103.7	78.0 ...	2.59 2.91
జెంగులూరు	29.776	90.3	76.0 ...	7.34 7.00
కొడైకనాలు	22.747	65.4	58.8 ...	15.88 11.44
ఉదయపేటము	22.976	60.3	49.2 ...	8.02 12.54
కోయంబుత్తూరు	29.771	95.4	71.3 ...	0.98 4.50
నెల్లూరు	29.730	101.7	80.2 ...	4.37 4.63
నీలము	29.782	101.8	74.8 0.37	4.09 8.06
తిరువనాపల్లి	29.744	104.2	79.1 ...	2.06 5.52
పుణకోట	29.733	103.1	78.3 ...	4.57 4.07
మగడ	29.732	102.0	81.1 ...	3.38 5.44
తిరుతిళ్ళి	...	...	...	0.8 1.68

దీప్తివల్లమున నాయుభూమి కొత్తగా వెలుగుచున్నది. ప్రచారమునందు, ముగ్గు నవపట్టుకుచే న్న వాయువు ప్రాంతముయందలూ మానవగుచున్నది. కొలంబూలో ముగ్గురు కిష్టాలములు వున్నది. వాయువుయొక్క గురుము కృత్రిమము. చూడ వచ్చు వాయువు ప్రాంతమును గురుచుచున్నది. దీప్తివల్లమునందు, అమై గ క్షులు పీచుమచ్చున. మధ్యభూమి

పరిమాణము అన్నిచోట్లను అధికముగా వున్నది. పగటిపూట వేడివాడ తగ్గలేదు. బందరులో నిన్న 108 డిగ్రీల వేడిమి యుండినది. మాయూలుకంటె వాయుమండలమునందలి లేమి ఆరియున్నది. మలబారులోను కొలంబూలోను తప్ప మఱియెచ్చటలేదు. నీలములో 0.37 అంగుళములవాస వరిసినది. గాజపూని గుంటూరు వేడిగాలి వీచు లక్షణములే ప్రబలి యున్నవి. వర్ష వాయువు బహు స్వల్పముగ వలచు. అయినను నిది క్రమోచ్ఛ్వాసగుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్ను,

నాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

LATER

Feast of the Holy Trinity.

Creek Churches Closed.

CONSTANTINOPLE —Although yesterday was the feast of the Holy Trinity, all Greek Churches were closed in pursuance of a decision of the Patriarchate. On previous occasion such an action was taken. This was in 1890, when the Churches were closed for three months. Several Ambassadors have drawn the attention of the Ministers to the serious situation of the Greeks in the Empire. They have received assurances that measures will be adopted to remedy matter.

The French Political Crisis.

Mr Ribot Accepts the Call

Mr Ribot has accepted the task of forming the new French Cabinet.

M. Ribot Secures Co-operation

It is understood that M. Ribot has secured the co-operation of M. Bourgeois as Minister for Foreign Affairs and of M. Delcasse as minister of Marine.

Forty Schooners Wrecked.

Twenty Lives Lost.

LONDON, June 9 —QUEBEC —Forty fishing schooners have been wrecked in a sudden hurricane off northern Brunswick. Twenty lives were lost.

Empress of Ireland Disaster.

Raising the Dead.

MONTREAL —The "Diver" has begun the preliminary work of raising the dead from the Empress of Ireland. Bodies are to be embalmed and taken to Quebec. A corps of undertakers is being employed by the Canadian Pacific Company.

The Salvation Army.

H. M. King's Admiration.

At an audience which the King granted to General Booth His Majesty said that he had always admired the self-sacrificing toil of Salvationist Officers. He gave the General a message for the Congress.

Change of Capital to Delhi.

Sir C. Sutherland.

Presiding at the Calcutta dinner Sir George Sutherland said that he considered that the transfer of the Capital from Calcutta to Delhi was to be condemned. He declared that Delhi would only be a ceremonial capital. The Secretariat would be permanently at Simla and the Viceroy and the Council would be touring through in the cold weather in order to be in touch with public opinion. In any case Calcutta which had advanced by leaps and bounds in the last decade must remain a symbol of British rule and enterprise in India.

Sir Walter Lawrence.

LONDON, June 9th —Sir Walter Lawrence said that he saw in the transfer the wrong ascendancy of the Government of India and the rise of the strong Provincial Governments developing along their own proper and natural lines in touch with the real requirements of the people and separated from the drab uniformity which had hitherto been imposed on them. He did not believe that Calcutta would suffer materially from the transfer of the Capital since her growing prosperity was not dependent on the Government of India but on the enterprize of her citizens.

The Bishop of Calcutta.

Indirect Stricture on Indians.

The Bishop of Calcutta said that the Canonical Englishman supplied in the great and splendid task committed to Great Britain in India those qualities of strength, honourable and untiring labours of which India stood sorely in need.

Mexican Question.

Two Japanese Officials Missing.

Message to the Daily Telegraph from Mexico City states that the Japanese Minister and Ambassador were returning from a visit to the Cuernavaca at Minzamillo are missing. It is reported that they have been captured by the revolutionaries at a place where the railway is broken. The telegram is that the Mexican Govt has made every effort to find them and has sent troops from Guadalupe who are being reinforced by a flying column from the Cuernavaca. Nothing has been heard of them.

లోకవార్తలు.

రామిరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి ప్రవేశము.

రామి:— బావా! ఎప్పుడొచ్చావు? కూకో. మీ పూర్వో కత్తగా పడిపెట్టారట! మనోడు సదవుతుండాడో?

సుబ్బా:— ఆ! మావోడు సదవుతుండాడు? మా బుచ్చిరెడ్డి కొడుకుండా తీస్తాచ్చా. సదివితే.

రామి:— మీపూర్వో వాళ్లు పూరుకుండా? ఆచ్చే పం చేయడంలా?

సు:— ఆచ్చేపాలు నేయరా? కొందరి గల్లే కంట్లోకారం కొట్టున్నట్లుండది. ఆడిముండా మొరూ పటోడు మొన్న గల్లే కవులు రాయడాన్ని యెన్ని తిప్పి రెట్టాడన్నావు? నీకొడ్డు సదవుతుండాడుగా రాయి చోకి అంటాడు! యాత్రయేళ్లనుంచి యెంతిన్నా తిన్నాడే మన్నోమ్మ! ఇప్పుడిది అయింది.

రా:— ఇంట్లో పెట్టి మా బుచ్చోణ్ణి సర్వించడంలా. తమ్మిండామెయ్యా! కాత్తి డబ్బుందిగదా. యీలేతాతని సదవు వదిలేశాడు. యిప్పుడు రిజిట్రారు పెట్టుండాడు?

సు:— అడి రెళ్లం మండా మెయ్యా అడి పని బల్లి పోయిందోయి. పెద్ద రిజిట్రారు రేవో తప్పట్లా డంటా! గుమాస్తాల్ని మార్చానాని యీజోక్కుచే పాలే కాదు. మనువు రూపాయి టాంపుకి రూపా యుమ్మకనే వోడు. యిప్పు రెండుమ్మకంటున్నాడు. యీ యెడ్లపాట్లో ఆగు తిన నోడిసామ్మలేదు. పెద్దరిజిట్రారుతో ఆకొచ్చినప్పుడు నెప్పాలన్నా. మన అజ్ఞీలాస్తాడే ఆపటోడు మన కొంపమ్మకుంది వద్దన్నాడు. అడిబోసాడే. అడ్డ రానీయడని ఆళ్లంతోడే.

రా:— యీడు పెట్టితుండాడు. అడుతుంటుండాడు. ఇన్ని గొంగుల్లు రాసేవోడు రిజిట్రారుమీద నిజంరాష్ట్రాడు? అడిపాడేలే!

సు:— పాలాల్లో మడి కొట్టుకొట్టుని సంపాదించి యీళ్ల మొగాడా రెట్టాలి. అందుకే మనోళ్లతో నల్లకొడుకువోలే బాంటుందని మాత్తుండా. మీవోణ్ణి కూడా పంపు బలోకి, ఓల్లు కూసుకుంటే నీన్నీం చేత్రావు బావా?

రా:— మొన్న నీచం సంగం అంటూ, వొకాయ్నొచ్చాడే! ఆమ్మ సమక్కో మంటాడు! ఎక్కిరిస్తాడా?

సు:— ఆమ్మా! నీతిసంగం ఆమ్మలే! ఆమ్మనుంచి మాటల్నేప్పాను! బలేవోడు.

రా:— మనంనీచపోళ్లం అంటావా! మనకసంగమా?

సు:— కాదు కాదు. నీతిసంగం అంటే చెడ్డపల్ల నెయ్యి రాదు. తాగుడద. లంచాల్లినమాడదు. చుట్టేల్ని గూడదు. చదువుకోవాల్సి. నాకాయన నేస్తుపజేశేమే. ఒకకో బల్లా మాయంటో వుండాడు. అన్నీ సెప్పాడు.

రా:— ఒకో గొర్రులయ్యెరు డబ్బులేకుండా మనందరికీ సదవు సెప్పిస్తాడంటాడేం?

సు:— గోర్రులయ్యె గారని వొకగొప్పోరు. ఆమ్మ చిన్న పురువుల్ని పూక్కే సెప్పాలని గొనెరుమెంటుగారితో ఆడించాడంటు. మనం అంతాకోన్నంటే అట్లానేతాంటు.

రా:— మనోళ్లకి సదవుతుంటే యెంబం బావా!

సు:— అన్నీ సంగతులు తెలుస్తాయి. పోనీ కవులైనా రాస్తోవచ్చుగా.

రా:— గొనెరుగారి పట్టాలు రెలియాలి. యీళ్లతన్నా యాలు తప్పించుకొనే యిద్దే గావాలి.

సు:— మాపూలో పయిజోయన తప్పింతుండాడు. చట్టాలు నెత్తిల్లి యేతుండాను. పత్రికలు సదివచ్చి యింటి కూడా లాబంపుంది. ఎకసాగూర్ని యెన్ని పాత్రకాలున్నాయన్నావు! అబ్బో! చాలా వుండయి. యిప్పుడు దున్నాల్సింది, యిప్పుడి త్రనాలయ్యెల్సింది, రెగ్గులపైయిదం, ఆట్టియరుగల్లు, మంచిమంచి సంగతులున్న పాత్రకాలున్నయి.

రా:— డబ్బోతే నోయిందిగాని ఆ పాత్రకాల్ని తేప్పించు.

సు:— కొన్ని తేప్పించి మావోడ్ని సెప్పితుండా. ఆయి సర్వించిమెదలు మనం చేసేది తప్పల్లే వుంటుండు. సాదాకరుడ గొనెరుగో యేయాలంటు, పిడకలు చేసుకుంటే పట్ట మంట, యింతేదేనో వున్నాయి.

రా:— అయ్యన్ని నిజంయేనా?

సు:— నిజనే రాస్తారు. నిజమేనే వుండినాను. తెలిసికోళ్ళు రాసిన గండాలు గదా! కొత్తకొత్త నాగల్లుండాయి.

కొత్తకొత్త యెడ్లయిండా యెన్నోయిండా, కొత్తకొత్త యెడ్లయిండా యెన్నోయిండా.

రా:— మావోణ్ణి కూడా పంపిస్తాగాని యీ సదవు బాగా సెప్పిస్తావా? బావా! మనోళ్లకి దొంగగడ్డిలినేవుట్టోగా లాద్దు. యగసాయాన్ని కావోల్సిందంతా సెప్పించు.

సు:— ఇప్పుడు మనవాసలో రాత్తుండా రన్నీ. అన్నీ సెప్పిస్తా! పంపించు.

వృత్తాంత లేఖలు

[మావిలేఖరుల నద్దనుండి]

గుంటూరు వార్తలు

వాతావరణం.

గుంటూరు జూన్ 4:— మే 30వ తేది నుంచి జూన్ 7వ తేది వరకును యుష్ణము దినదినాభి వృద్ధి గాంచి 1వ తేది న 115 అంశములవరకు పెక్కినది. ఆనాలుగు దినములందును రేయింబవళ్లు వడగాల్పులేగాని చల్లగాలి యన్న నెట్టుండెనో మే మెరుగము. ఎందరో వడపెట్టులతోలిమ్మతినిందిరి. ఇప్పుడు కొంచము చల్లబడినది. ఆప్పుడప్పుడు కొంచెముకొంచెముగా వర్షములు గురుయుచున్నవి.

పరీక్షలు.

మాకాలేజి నుండి సుమారు 80 మంది విద్యార్థులు న్యూఢిల్లీ వెళ్లిన పరీక్షకు వెళ్లియుండిరి. వారిలో సుమారు 57 రు మందికి ఇంగ్లీషునందు రాజధాని సరాసరి మార్కులకు అనగా 43 మార్కులకు ఎక్కువగా వచ్చినవి. వీనిలో గొప్ప మార్కువచ్చినది 66 మార్కులు. టవున్ హైస్కూలు పరీక్షలును ఇంటునే యున్నవి. వారిలో గొప్పమార్కులు దెప్పి దియెదు. మాకాలేజీనుండి ఇంటర్ విడిచియెట్టు పరీక్షకు వెళ్లిన నలుబది ముగ్గురు విద్యార్థులలోను పదముగ్గురు కృతార్థులయిరి. వారిలో 5 మంది మొదటిరంగతి యందును ఎనమండుగురు రెండవరంగతి యందును కృతార్థులయిరి తెలియజేయుట రెంటయు సంతోషించుచున్నాము.

సంగీత సభ.

హిందూజీతములో ప్రసిద్ధిగాంచిన కమితా భాను గారి మేనల్లుడును, భావనగరు రాజములో దర్బారు సంగీత పాటకుండును, ప్రసిద్ధిపొందిన ఓపీ భానుగారు మైసూరు వెళ్లుచు మార్పురములోని కొంచమంది స్నేహితుల ప్రేరేపణ మీద ఇచ్చటదిగి మాయూరి ఫస్టుకంపెనీలో రెండవ ములు సభగావించిరి. సాహెబుగారు వారి దివ్యగానాన్ని తమతో సభ్యుల నానంద పరచుటలనుగా జేసిరి. వీరి సంగీతము దేవగాన మనదగియున్నదని.

రయలు ఆపాయము

మే నెల 30వ తారీఖున దొనకొండ స్టేషనుయొద్ద ఇంజను నీళ్లకు బోవుచు నెండులకో కొంచెము వెనుకకు వచ్చెను. దానిరాకను గమనించక రైలు పట్టాలను దాటునున్న యొక హుద్రాస్త్రీ ఇంజను క్రిందపడెను. కళ్లెబరము విడిగాబడినది. ఒక కాలుయీనుగా ఇంజను వెళ్లినందున ఆకాల్కుపరికరంకు తునక లాయెను. ఆస్త్రీ సాయంకాలమునకు గుంటూరునకు లేచెను. గోనకొండ గుంటూరు మధ్యగొప్ప ఆసుపత్రి లేనందున చాలాసేపు మందులేక యుండవలసి వచ్చినది. స్త్రీ ఇంత వాకును జీవించియున్నది.

జాబులు.

I

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల—మచిలీపట్టణము.

అభ్యాస, గురుకృష్ణులు అగ్రోన్యాయగాగ భరితహృదయంతై యొక్క యాత్ర మమున తమ జీవనమును గొంత కాలము గడపుటయే నిజమైన విద్యాపద్ధతియొక్క లక్షణము. గురువులు తమ యుత్సృష్ట జీవనముచే శిష్యులవృద్ధయముల నాకర్షింపవలయును. భర్తానుగక్కినను, దేశసేవా నిరతియు లేని వేల భానాభివృద్ధి యధోగతికి కారణముగాని వేలు గాదు. ఇట్టి యుద్దేశములతోడనే యాంధ్రదేశమున మొట్ట మొదట జాతీయకళాశాల మచిలీపట్టణమున నెలకొల్పబడియె. విద్యయం దీ నూతనమార్గము ప్రజల కిందములమున విశద పడునుగాక.

ఈకళాశాల యావరణముం దిప్పుడు ఇద్దలుపాఠ్యాయులు కాపురముండి తమ యావత్కాలమును విద్యార్థులతో గడపుచున్నారు. రాబోవు జూలై మాసమునండి సుతీయిద్దలు

ఉపాధ్యాయులుకలారాలయావరణముందు కాపురముండగలరు క్రమక్రమముగ నందరు ఉపాధ్యాయులకును నివాసమునకు వసతు లేర్పడును.

విద్యార్థి భవనము.

ఇచ్చట విద్యార్థి భవనమునందు ప్రవేశింప దలచుకొను వారు తమ సంతతులచేత పంపబడి స్థానికాధ్యాయాపకుల యొక్క సంపూర్ణాజ్ఞానువర్తతై మెలంగవలయును. విద్యార్థులు నిత్యమును గురువులయొక్క వైపరామరికయం దుండుదురు. అట్టి వైపరామరిక వాధకరముగ నుండకుండ యతిప్రేమరసా నిత్యమై యుండును.

ఏడు సంవత్సరములకు లోపుగాని, పది నెనిమిది వత్సరములకు మించిగాని యున్న వాలు రిందుచేర్చుకొనబడరు.

విద్యార్థి భవనమునందున్న ప్రతివిద్యార్థియు నెల 1కి 10 రూపాయ లియ్యవలసియుండును. ఇది భోజనమునకును, చాకలి, మంగలి, తలంటి, బొంబనేన మొదలైనవానికి సరి పోవును. ప్రవేశించినప్పుడు ఇందు సగము ముందుగ నియ్యవలయును. అట్లుగా సంతతులు నెల మొదటి తేదీకి పంపించుక పోయిన యెడల పంపించని దినములకు దినము 1కి ఒక్క అణా చొప్పున నష్ట మియ్యవలసి యుండును.

నీతిబోధ.

బాలుగందరును కివిధమతననాన మబ్బునట్లును, సంఘ నీతి యలవడనట్లును, దేశసేవ రుచికరమగునట్లును, ప్రపంచము నందలి మహాపురుషుల జీవితములను, మహోద్దయముల చరిత్రలును మహావాక్యముల యర్థములను ప్రతి యుదయమున నొక్క యరగంట బోధింపబడును. బాలీయ యుత్సవముల నారనాదర్శనములతో బాలురు నేయుదురు.

సాంకేతికవిద్యలు.

స్వస్థితి జీవనమునకు సహాయకరమగు విద్యలందు నేర్పబడవలె యెవ్వయినా:—

నెల 1కి జీతము. సంగీతము

(1) మెకానికల్ ఇంజనీరింగు. రు. 4 4 సం॥లు

(2) చక్కచావు అక్రెంటింగు. 1 4 సం॥లు

(వడ్రంగము, కత్తుగము, చేతుపని, కట్టింగు, డ్రాయింగు, కన్సెప్షన్లు, ఆయిల్ యింజను డ్రైవింగు మొదలైనవి నేర్పబడును. పని నేర్చినకొలది విద్యార్థులకు వేతనము లియ్యబడును.)

(3) సర్వేయింగు లెవేలింగు రు. 3

(4) మార్చింగు. 2 (నేడు 1 కి సం॥

(5) వైపురైటింగు. 3 (నేడు 1 కి సం॥

(6) క్రీమింగు డ్రాయింగు రెయింటింగు. ... 2

(7) బుక్ బిండింగు కమర్స్ కరస్పాండెన్సు. ... 3

సామాన్య విద్య.

ఇందు ఆంధ్రము, సంస్కృతము, ఇంగ్లీషుభాషలును, గణితము, చరిత్రము, శాస్త్రములు నేర్పబడును. ఇంకా కాక ఇండలి ప్రతిబాలుడును వారమునకు కొన్ని గంటలు పరిశీలన శక్తియు, హస్తవైపుణ్యమును వృద్ధిచూటకుగాన, వడ్రము, కమ్యూము కొంత చేయవలసియుండును. ఇందుల కియ్యవలసిన జీతములు.

వైమిశ్రితరగతి. జీ. లేదు. మా॥ సం॥ 1-0-0

మొ॥ సం॥ పు ఉన్నవిద్య. 0-12-0 నా॥ సం॥ 2-0-0

రెండవ వత్సరము. 1-0-0 ఆ॥ సం॥ 2-8-0

ఆ॥ సం॥ 3-0-0

వైమిశ్రిత వైసండి ఆయదు సంవత్సరములలోనే మామూలుగ గవన్న మెంటు మార్కులయొక్క మెట్రిక్యులేషన్ యొక్క విద్యాస్థితికి వాలురు విద్య నేర్పబడుదురు.

కొవ్వెల్ల హనుమంతరావు,

అధ్యక్షుడు.

తమ చుట్టులందు తమకు చాల గౌరవము కలదనియు, నీ యుష్ణదేశములో వేయబడినను సరేకాని అడుస్తులను మానవనియు స్టేట్సును అను కలకత్తాలోని ఆంగ్లేయుల ప్రతిక వ్రాయుచున్నది. మనదేశమునకు చాల యనుకూలముగా నున్న మన దుష్టులన్న మనవానికి మాత్రము సిగ్గుగా తోచి పట్టును వేసికొనుట, మనవానికి జాతీయతా భావమెంత వరకున్నదనియు కనబరచుచున్నదనియు, ఆంగ్లేయులకును మనకును గల భేదమింక చూగ తెలియుచున్నదనియు, అమృత బజారు ప్రతిక వ్రాయుచున్నది.